

Računalniške novice

Cena: 1,99 €

Kaj je satelitska komunikacija Snapdragon Satellite?

št. 10/XXVIII
25. maj 2023

Podatki so nafta 21. stoletja. Ste jih že začeli črpati?

» Testirali smo telefon
Nokia G22

» Znanstveniki raziskujejo
razumevanje umetne
inteligence

» Whatsapp Chat Lock:
več zasebnosti za
intimne pogovore

Amazon razvija
novo MMO igro
Gospodar prstanov

Brezplačni televizor
v zameno za oglase
in zasebnost

Kako se zaščititi
pred kibernetскими
napadi?

Odložili smo se.
Poslovali bomo
brezpapirno! Kaj sedaj?

FUJIFILM X-T5

- * **40 milijonov** točk
- * Odporen **na vodo in prah**
- * **Stabilizacija v ohišju** – do 7 stopenj
- * **Video:** 6.2k/30 fps in 4k/60 fps
- * V srebrnem ali črnem ohišju
- * Samo **557 gramov**

Infocona d.o.o., Prevale 9, Trzin
info@infocona.si • 041 737 337 • FB: Fujifilm Slovenija

Križna jama. Foto: Peter Gedei.
Fotografirano z Fujifilm X-H2, objektivom XF10-24/f4, 1/30s, ISO 800

Ukrivljen zaslon s tehnologijo elektronskega črnila

Elektronsko črnilo se je na področju bralnikov elektronskih knjig že močno utrdilo. Za druge naprave še pred kratkim ni bilo kaj prida uporabeno. A kitajsko podjetje Dasung je dokazalo, da lahko tehnologijo z e-črnilom uporabimo celo za izdelavo računalniškega zaslona. Novost je opremljena s prodajno oznako Paperlike 253 U, vstopna cena pa je postavljena na kar pre-računanih 1660 evrov. To ne preseneča, saj gre za izdelek brez primere.

Zaslon Dasung Paperlike 253 U je opremljen z elektronskim papirjem z diagonalo 25,3-palca oziroma 64,3 centimetra. Novost lahko slike prikazuje z ločljivostjo kar 3.200 x 1.800 slikovnih točk,

kar pomeni, da gostota prikaza slik znaša 145 točk na palec. Razpolaga s priključki HDMI, Display-Port in USB-C. Poleg tega ima na voljo še vgrajen zvočniški sistem, vhod za priključek klasičnih slušalk in priključke USB za zunanje naprave.

Zanimiv ukrivljen zaslon Dasung Paperlike 253 U slike seveda prikazuje v črno-beli tehniki. Tudi frekvenca osveževanja ni med najboljšimi, saj znaša zgolj 15 sličic na sekundo. Se bo pa zaslon prikupil predvsem tistim, ki za računalnikom prebirajo veliko literature. Kot smo že omenili je vstopna cena novosti postavljena na 1.660 evrov. Za osvetlitev zaslona pa bo treba primakniti še preračunanih 90 evrov.

"Žepna" igralna konzola za retro navdušence

Marsikdo se še spomni časov, ko smo igre Pokemon in Legend of Zelda preigrali na legendarni konzoli Game Boy. Te že dolgo časa ni v prodaji, obstaja pa kar veliko primerkov, ki pos-

nemajo izkušnjo Game Boya za precej nižjo ceno. Med njimi najdemo tudi retro ročno igralno konzolo SZDiiER D-007. Ta je namreč na voljo že za dobrih 60 evrov.

Prenosni igralni konzoli SZDiiER D-007 retro izgled dajeta tako ohišje kot zaslon. Opremljena je namreč z zgolj 3,5-palčnim oziroma 8,9-centimetrskim zaslonom ločljivosti 640 x 480 slikovnih točk. Baterija kapacitete 3.500 miliamper ur zagotavlja več ur neprekinjenega igranja. Ljubitelji superzmogljivih naprav bodo zgolj zamahnili z roko, tisti, ki so jim tovrstne naprave pri srcu, pa bodo ob njej zagotovo preživeli ure in ure. To ne preseneča, saj lahko novost poganja igre, ki so bile pripravljene za Nintendo 64, Nintendo DS in celo PlayStation.

Na kompaktni prenosni igralni konzoli SZDiiER D-007, ki močno spominja na legendarni Game Boy, je prednameščenih ogromno iger, zato boste zagotovo našli tudi svojo priljubljeno. Da bodo igre vedno delovale tekoče, bo poskrbel zmogljiv dvojedni procesor. Ta omogoča poganjanje tako 8-bitnih kot 16-bitnih iger. Za odlično uporabniško izkušnjo pa skrbijo tako priročni gumbi za igranje kot dve igralni palici. Torej vse, kar ljubitelji iger potrebujejo.

Whatsapp Chat Lock: več zasebnosti za intimne pogovore

Nova funkcionalnost aplikacije Whatsapp omogoča, da uporabniki klepate zaklenejo z geslom ali biometričnimi podatki. Ta funkcija je še posebej koristna za tiste, ki svoj telefon občasno delijo z drugimi.

V podjetju Meta, ki si lasti Facebook, Instagram in tudi Whatsapp pravijo, da je njihova strast najti nove načine, kako pomagati ohraniti uporabnikova sporočila zasebna in varna. 15. maja so

napovedali funkcijo "Chat Lock" v aplikaciji Whatsapp, ki uporabnikom omogoča zaščito najbolj intimnih pogovorov z dodatno plastjo varnosti. V praksi "Chat Lock" pomeni, da ko zaklenemo klepet, ta pogovor izgine iz našega nabiralnika s sporočili in se premakne v svojo mapo, do katere je mogoče dostopati samo z geslom naprave ali biometričnimi podatki, kakršen je na primer prstni odtis. V obvestilih pa se vsebina tega klepeta samodejno skriva.

Verjamemo, da bo funkcija deležna velikega odobravanja tistih, ki občasno delijo telefon s člani družine ali v trenutkih, ko nekdo drug drži v rokah vaš telefon ravno takrat, ko prispe posebej pomembno sporočilo.

Zaklepanje klepeta v Whatsappu predstavlja pomemben korak naprej pri ohranjanju zasebnosti in varnosti digitalne komunikacije. V današnjem času, ko se vse več pogovorov odvija po digitalnih kanalih, je ključnega pomena, da imamo nadzor nad tem, komu omogočamo dostop do najbolj intimnih pogovorov.

Ta novost bo nedvomno olajšala uporabo aplikacije in pomirila uporabnike glede varnosti. Z dodatnimi možnostmi, ki jih načrtujejo v prihodnosti, bo Whatsapp omogočil še večjo prilagodljivost in varnost pri upravljanju s klepeti. S tem korakom potrjuje svojo zavezanost k zagotavljanju zasebnosti in napredne uporabniške izkušnje, ki je v skladu z najvišjimi standardi.

Klepet lahko zaklenete tako, da tapnete ime posameznika v klepetu ali skupine in izberete možnost zaklepanja. Če boste želeli klepate znova razkriti, pa vašem nabiralniku počasi povlečete navzdol in vnesete geslo ali biometrične podatke. V naslednjih nekaj mesecih bodo pri Meti dodali več možnosti za "Chat Lock", vključno s ključavnicami za spremljevalne naprave in ustvarjanjem lastnega gesla za klepate, tako da boste lahko uporabili edinstveno geslo, drugače

no od gesla vašega telefona. Meta sporoča, da funkcijo "Chat Lock" postopoma uvajajo po vsem svetu, tako da je pri nekaterih uporabnikih že na voljo.

Brezplačni televizor v zameno za oglase in zasebnost

Želite brezplačen televizijski sprejemnik? Kmalu bi to lahko bilo povsem mogoče. V Združenih državah Amerike bo v kratkem mogoče prejeti kakovosten televizor povsem brezplačno, a v zameno zanj se bo treba odreči precejšnjemu delu zasebnosti. Nova praksa, ki se bo razširila po vsem svetu ali modna muha?

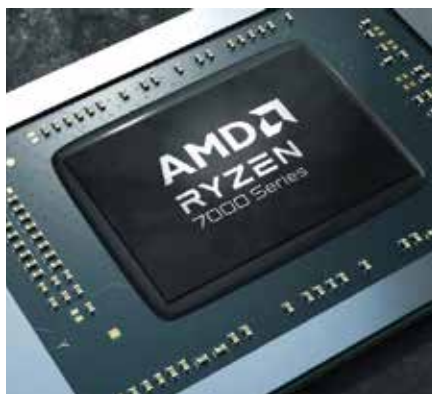
Televizor imenovan Telly bo opremljen s 55-palčno oziroma 139,7-centimetrsko diagonalo. Dejansko bo razdeljen na dva dela, pri čemer bo spodnji (manjši) zaslon prikazoval uporabne informacije in seveda oglase. Poleg tega bo televizor Telly zbiral zasebne podatke o uporabnikih in jih, seveda v zameno za denar, tržil drugim podjetjem. S tem bo podjetje Telly poplačalo brezplačni televizor in pri tem še zaslužilo. Večinoma bo podjetje zbiral podatke o uporabnikovih navadah pri gledanju televizije, kot so vrsta programov, čas, preživet za televizorjem in podobno. Pametni televizor Telly temelji na osnovi operacijskega sistema TellyOS, slike pa

prikazuje v ločljivosti 4K. Ne bodo pa na njem podprte platforme za pretočni video, kot so Netflix, Prime Video in Disney+. Nanj bodo uporabniki lahko povezali zunanje naprave za pretočni video, kot so Roku in Amazon Fire TV, na voljo pa bo še digitalna asistentka. Prvi televizorji Telly bodo kupcem dostavljeni že letos poleti.

Kaj bodo prinesli procesorji AMD Ryzen 8000?

Podjetje AMD je pred časom naznanilo pričetek prodaje nove družine težko pričakovanih procesorjev Ryzen 7000 za osebne računalnike. Pred kratkim pa je podjetje predstavilo tudi procesorje družine Ryzen 7000 za prenosne računalnike to so Ryzen 7040 (Phoenix).

Ker konkurenca na področju procesorjev za osebne računalnike ne počiva, pri AMD že pripravljajo naslednike Ryzen 7000. Tu bo šlo za novo družino procesorjev Ryzen 8000, ki bodo temeljili na osnovi povsem prenovljenega procesorskega jedra Zen 5 (Granite Ridge). Podjetje AMD bo nove procesorje ponudilo v prodajo z od šest do 16 fizičnimi procesorskimi jedri, ki bodo porabila med 65 vati in 170 vati električne moči. Procesorji AMD Ryzen 8000 bodo oprem-

ljeni še s 64 megabajti predpomnilnika L3 in 16 megabajti predpomnilnika L2. Procesorska jedra naj bi bila izdelana s pomočjo 6-nanometriške tehnologije, čeprav se na spletu že pojavljajo govorice, da bi proizvodni proces lahko bil 4-nanometriški. Več informacij o novih procesorjih AMD Ryzen 8000 bo znanih kmalu. Ti naj bi bili namreč na prodajnih policah že v prvi polovici naslednjega leta.

Novi Nintendo Switch 2 šele naslednje leto?

Prodaja prenosnih igralnih konzol Nintendo Switch je presenetila tudi največje poznavalce. Priljubljeni prenosni konzoli je namreč uspelo premagati legendarno igralno konzolo PlayStation 4 konkurenčnega podjetja Sony. Nintendo je do zdaj prodal okoli 122 milijonov enot konzole Switch. Pri tem velja omeniti, da je bila igralna konzola Nintendo Switch predstavljena že daljnega leta 2015. To pomeni, da postaja v primerjavi s sorodnimi izdelki na trgu vse manj konkurenčna. Zato ljubitelji iger že dalj časa nestrpno pričakujejo prihod igralne konzole Nintendo Switch 2. Čeprav je bila ta napovedana za letos, se to zagotovo ne bo zgodilo. Številni viri namreč nakazujejo na to, da bomo novo prenosno konzolo Switch na trgu ugledali šele v naslednjem letu.

ENAA

1001 prenosnik

za posel in zabavo

www.enaa.com

Najnižje cene • 36 obrokov v minuti • Dvojno jamstvo do 5 let

Pričakovanja okoli konzole Nintendo Switch 2 pa so seveda zelo velika. Ta bo glede na spletne govorice temeljila na osnovi predelane platforme Nvidia Tegra, ki je poznana pod kodno oznako T234. Šlo bo za platformo Tegra239 Orin, ki bo precej zmogljivejša ob obstoječe rešitve. Podatke bo preračunavala z 12 procesorskimi jedricami, od tega bo osem jeder Cortex-A78. To naj bi zagotavljalo povprečno frekvenco osveževanja do 60 sličic na sekundo.

Prenosna igralna konzola Nintendo Switch 2 naj bi imela zagotovljeno tudi podporo za tehnologijo DLSS 2.2. V njej bomo našli tudi hiter sistemski pomnilnik LPDDR5 do kapacitete 16 gigabajtov, kar bo omogočalo igranje najsodobnejših iger na najvišjem nivoju.

Realme 11 Pro Plus z neverjetnim fotoaparatom

Pametni telefoni Android, ki zadovoljijo tudi nekoliko zahtevnejšega uporabnika, postajajo cenovno vse bolj dostopni. Takšen je tudi nov in izjemno zanimiv Realme 11 Pro Plus. Opremljen je z relativno zmogljivo strojno opremo, zanj pa je treba odšteti le preračunanih 270 evrov. Ker se to glede na zmogljive specifikacije zdi nemogoče, pričakujemo, da bo prava cena v Evropi veliko večja. Glavni adut pametnega mobilnega telefona Realme 11 Pro Plus je nedvomno glavna spletna kamera. Ta je namreč opremljena s slikovnim tipalom ločljivosti kar 200 milijonov slikovnih točk. Poleg tega telefon deluje na osnovi mobilnega operacijskega sistema Realme UI 4 (Android 13). Dolgo avtonomijo delovanja mu zagotavlja baterija kapacitete 5.000 miliamper ur.

Pametni mobilni telefon Realme 11 Pro Plus je opremljen z zaslonom s 17-centimetrsko oziroma 6,7-palčno diagonalno in ločljivostjo 2.400 x 1.080 slikovnih točk. Temelji na zasnovi mobilnega procesorja MediaTek Dimensity 7050. Preostala strojna oprema pametnega telefona Realme 11 Pro Plus obsega še 12 gigabajtov sistemskega pomnilnika ter 256 gigabajtov notranjega pomnilnika za shranjevanje podatkov. Tega lahko po potrebi razširimo s pomočjo pomnilniške kartice (do enega terabajta). Zagotovljena je tudi podpora za dve kartici SIM za mobilna omrežja 5G.

Kompaktna zunanja grafična kartica AMD Radeon RX 7600M XT

Podjetje GPD je predstavilo zanimivo zunanjo grafično enoto. Ta bo zagotovo navdušila predvsem ljubitelje večpredstavnostnih vsebin, tiste, ki v svojem delu potrebujejo visoko grafične moči, ali pa so strastni privrženci sodobnih računalniških iger. Novost je opremljena s prodajno oznako GPD G1, meri pa zgolj 225 x 111 x 29,8

milimetrov. Čeprav je ohišje grafične kartice AMD Radeon RX 7600M XT zelo kompaktno, v njem najdemo zmogljivo vsebino. Radeon RX 7600M XT temelji na zgradbi AMD RDNA 3 z 32 megabajti predpomnilnika in osmimi gigabajti grafičnega pomnilnika GDDR6. Tu najdemo še 32 računskih enot, kar bo dovolj za najzahtevnejša opravila. Za povezovanje z zunanjimi računalniškimi sistemi je na voljo vmesnik OcuLink. Ta lahko zagotovi prenose podatkov s hitrostjo do 63 gigabitov na sekundo preko podatkovnih vmesnikov PCIe 4.0 x4 in PCIe 3.0 x4. Zunanja grafična enota GPD G1 pri polni obremenitvi porabi do 120 vatov električne moči, skupaj pa tehta le 920 gramov.

Zunanja grafična enota GPD G1 je trenutno na voljo le skupaj z računalniškim sistemom Win Max 2 2023. Ni pa prav poceni, saj je zanj treba odšteti preračunanih 590 evrov.

Poceni Nokia C32 je prispela na evropski trg

Nedavno je podjetje Nokia predstavilo zanimiv pametni mobilni telefon Nokia C32. Ta je odslej

Birokrat

50%
POPUST ZA PRVE
3 MESECE
UPORABE

**SODOBNE POSLOVNO
INFORMACIJSKE REŠITVE ZA
VAŠE PODJETJE.**

Več
informacij

WebShop
Export

na voljo tudi na evropskem trgu. Ohranja odlično kakovost izdelave, varnostno obljube in celodnevno življenjsko dobo baterije družine telefonov C. Za pametni telefon Nokia C32 je na evropskem trgu treba odšteti zgolj okoli 150 evrov. Gre za različico, opremljeno s štirimi gigabajti sistemkega pomnilnika. Kmalu naj bi bila na voljo še različica s tremi gigabajti sistemkega pomnilnika, ki bo še za okoli 20 evrov cenejša. Za brezhibno delovanje pametnega mobilnega telefona Nokia C32 skrbi osemjedrni procesor

Unisoc 9863A1 frekvence 1,6 gigaherca. V njem najdemo še omenjene tri gigabajte oziroma štiri gigabajte sistemkega pomnilnika LPDDR4X (odvisno od različice) in 64 ali 128 gigabajtov vgrajenega pomnilnika za shranjevanje podatkov. Navidezni pomnilnik lahko razširimo za do dva gigabajta, razpoložljiv prostor pa za dodatnih 256 gigabajtov.

Pametni mobilni telefon Nokia C32 je opremljen z zaslonom s 6,5-palčno oziroma 16,5-centimetrsko diagonalo in ločljivostjo HD+. Za zajem fotografij in videoposnetkov so poskrbeli s fotoaparatom ločljivosti 50 milijonov in dveh milijonov slikovnih točk ter spletno kamero loč-

jivosti osem milijonov slikovnih točk. V telefonu je vgrajena baterija kapacitete 5.000 miliamper ur, ki jo lahko polnimo z močjo 10 vatov. Dopolnjujeta ga še mobilni operacijski sistem Android 13 ter odpornost na vodo in prah.

LG predstavil odličen zaslon za ljubitelje računalniških iger

Pri podjetju LG so se nedavno odločili za izdelavo enega izmed najbolj vrhunskih računalniških zaslonov OLED, ki je posebej prilagojen za igranje sodobnih računalniških iger. Zaslon predstavlja presežek v igralni industriji ter prinaša izjemno izkušnjo. Z inovativno uporabo tehnologije OLED je podjetje LG ustvarilo izjemno realistično sliko visoke ločljivosti, živih barv ter izjemno kontrastnih in natančnih podrobnosti.

LG je za ljubitelje iger pripravil zaslon s prodajno oznako 49GR85DC (UltraGear). Novost se ponaša s kar 49-palčno oziroma 124,5-centimetrsko diagonalo in frekvenco osveževanja do 240 hercev. Razmerje stranic pričakovano znaša 32 proti 9, ločljivost izrisa slik pa 5.120 x 1.440 slikovnih točk. Poleg tega zaslon ponuja vrhunsko obliko, kakovostno matriko in inovativno tehnologijo za prikaz vsebine. Zato je zaslon LG 49GR85DC primeren tudi za na-

zahtevnejše ljubitelje večpredstavnostnih vsebin. Računalniški zaslon LG 49GR85DC podpira še tehnologiji AMD FreeSync Premium in VESA DisplayHDR 1000. Odzivni čas znaša zgolj eno milisekundo. Za priklop zunanjih naprav so na voljo dva vmesnika HDMI 2.1 in en DisplayPort 1.4. Novost pri polni obremenitvi porabi kar 240 vatov električne moči. Računalniški zaslon LG 49GR85DC seveda ni poceni. V Združenih državah Amerike je zanj namreč treba odšteti kar preračunanih 1.200 evrov.

Tablični računalnik Pixel Tablet: odličen, a tudi drag

Google je v okviru nedavne konference Google I/O predstavil težko pričakovan tablični računalnik Pixel Tablet. Novost so predstavili skupaj s pametnim mobilnim telefonom Google Pixel 7a in prepogljivim telefonom Google Pixel Fold. Poleg tega je podjetje Google predstavilo še napredne ušesne slušalke Pixel Buds A.

Tablični računalnik Google Pixel Tablet je resnično nekaj posebnega. Ta je namreč opremljen s 10,95-palčnim oziroma 27,8-centimetrskim zaslonom visoke kakovosti in ločljivosti 2.560 x 1.600 slikovnih točk. Slednji je združil z vsemi digitalnimi peresi, ki podpirajo standard USB 2.0. V notranjosti se pričakovano skriva zmogljiv procesor Google Tensor G2, ki bo skrbel za brezhibno delovanje aplikacij in večopravilnost tablice. Sodeloval bo v tandemu z osmimi gigabajti sistemkega pomnilnika LPDDR5 in 128 gigabajti oziroma 256 gigabajti vgrajenega pomnilnika. Grafičnim vsebinam pa bo kos grafično jedro Mali-G710 MP7. Zanimiv tablični raču-

Mama! Kaj mi bo ta banana? Hočem novi računalnik Lenovo!

Poslovni prenosnik
Lenovo V14 G2 Ryzen 7
14" LCD FHD, AMD Ryzen 7 5700U
12 GB DDR4, 256 GB SSD,
MS Win 10 PRO, 1 leto garancije

799-EUR
-28% AKCIJSKA CENA
579 EUR

15,6"

Lenovo IdeaPad 3
multimedijski prenosnik
15,6" LCD, AMD R3-5425U,
8 GB DDR4, 128 GB SSD,
MS Win 11, 1 leto garancije

599-EUR
-20% AKCIJSKA CENA
399 EUR

RAČUNALNIŠKA TRGOVINA S TRADICIJO! 20 LET NA SLOVENSKEM TRGU!
Geri Computer d.o.o., Titova cesta 49, 2000 Maribor, WEB: www.NOTESNIKI.si MOBILE: 051 444 252

nalnik Google Pixel Tablet se ponaša še s štirimi kakovostnimi zvočniki, spletno kamero ločljivo-sti osem milijonov slikovnih točk in zadnjo kamero ločljivosti prav tako osmih milijonov slikovnih točk. Dovolj dolgo avtonomijo mu zagotavlja prostorna baterija s tehnologijo hitrega polnjenja in vmesnikom USB-C. Ta naj bi bila dovolj za okoli 12 ur neprekinjenega predvajanja videoposnetkov.

Tablični računalnik Google Pixel Tablet se pričakovano ponaša še s privzetim operacijskim sistemom Android 13. Novost je na voljo v izbranih državah, Slovenije pa žal še ni na seznamu. Google Pixel Tablet pričakovano ni poceni. Vstopna različica tabličnega računalnika (8GB/128GB) je namreč v evropskem prostoru vrednotena na 680 evrov. Zmogljivejša različica z več prostora (8GB/256GB) pa na 800 evrov.

Prenovljeni Google Foto bo prijaznejši do tablic

Uporabniki mobilnih naprav Android ali iOS, ki posnamejo veliko fotografij in videoposnetkov, lahko te shranjujejo tudi v storitev Google Foto (Google Photos). Ta namreč omogoča shranjevanje in samodejno organiziranje fotografij. Poleg tega lahko do njih dostopamo s katerekoli naprave preko spletnega naslova photos.google.com. Medtem ko doslej večjih razlik med mobilno programsko opremo Google Foto za

pametne mobilne telefone in tablične računalnike Android ter prenosne računalnike Chromebook ni bilo, temu ne bo več tako. Nova različica programske opreme Google Foto namreč prinaša bolj optimalno razporeditev fotografij na večjih zaslonih, kar pripomore k boljši uporabniški izkušnji. Nov uporabniški vmesnik sicer še ni na voljo, saj je v poskusni fazi.

Prenovljeni Google Foto bo imel gumbe za upravljanje s slikami postavljene na desno stran zaslona, kar bo olajšalo urejanje fotografij na tabličnih računalnikih. Funkcija se bo seveda aktivirala le, ko bo tablični računalnik postavljen v vodoravni položaj. Novost se bo seveda odlično prilegala tudi prihajajočemu tabličnemu računalniku Google Pixel Tablet.

S Firefox Fakespotom nad lažne in zavajajoče spletne strani

Če redno brskate po spletu in opravljate spletne nakupe, potem dobro veste, da je splet poln prevar, zavajajočih spletnih strani, neresničnih in plačanih ocen izdelkov in storitev. Če vam je mar za vašo varnost pri spletnem nakupovanju, potem skoraj zagotovo poznate razširitev in splet-

Rittal – The System.

Faster – better – everywhere.

VX IT kolokacijsko ohišje

VX IT kolokacijsko ohišje z dvema ali štirimi neodvisnimi razdelki. S sprednjimi in zadnjimi ventilacijskimi vrati, s sistemskimi zapirali za kontroliran dostop posameznega uporabniškega razdelka. Uvod kablov se izvede za vsak razdelek posebej. Enotna klimatizacija in skupni dovod električne energije do posameznih razdelkov.

Rittal d.o.o. · Letališka cesta 16 · SI-1000 Ljubljana · www.rittal.si

OHIŠJA

ELEKTRIČNI RAZVODI

KLIMATIZACIJA

IT INFRASTRUKTURA

PROGRAMI IN SERVIS

FRIEDHELM LOH GROUP

no aplikacijo Fakespot. Kot razširitev je na voljo za brskalnike Chrome, Firefox in Safari, kot aplikacija pa za pametne telefone Android in iOS. Ta je nedavno postala del organizacije Mozilla. Kako pa Fakespot pravzaprav deluje? Sila enostavno. Vse, kar je potrebno je, da razširitev preprosto namestite in jo začnete uporabljati. Nato vam ob obisku spletnih strani pove, ali je spletna stran zaupanja vredna in nasploh poštena. Podobno deluje tudi pri spletnih prodajalcih eBay in Amazon, pri katerih preveri, ali je izdelek takšen, kot je oglaševan (nima lažnih in zavajajočih ocen in podobno) in ali je prodajalec zaupanja vreden (ima visoko oceno). Storitev deluje v oblaku, kjer o spletnih straneh in izdelkih pridobiva podatke, kot so ocene, opisi izdelka, podatki o prodajalcu in podobno. Nato vse te zbrane podatke analizira in jih oceni kot resnične ali neresnične oziroma zavajajoče. Nanjo se seveda težko 100-odstotno zanesemo, lahko pa je uporabnikom v veliko pomoč pri ugotavljanju tega, katera stran ali ponudnik bi lahko bila zavajajoča. Na srečo bo Fakespot še vedno na voljo tudi kot samostojen izdelek.

Računalnik velikosti dlani s procesorji Alder Lake-N

Miniaturni računalniki za delo in zabavo znajo biti dolgočasni in so pogosto zaradi omejenih

dimenzij relativno počasni. To pa nikakor ne drži za miniaturni računalnik Topton M6S. Novost je namreč dovolj zmogljiva, da jo lahko uporabljamo tako za delo kot za zabavo. Za vstopno različico je treba v tujini odšteti zgolj preračunanih 155 evrov. Ta je opremljena s procesorjem Processor N100 in 12 gigabajti sistemskega pomnilnika LPDDR5.

Osebni računalnik Topton M6S lahko brez težav poganja najnovejše operacijske sisteme, kot so Windows 11 in odprtokodna distribucija operacijskega sistema Linux. Kljub temu novost meri zgolj 72 x 72 x 45 milimetrov, zato bo brez težav našla mesto v vsakem kotičku našega doma. Mini računalnik lahko opremimo še s pogonom Solid State z vmesnikom M.2 2242. Ker se procesor Intel Processor N100 pri delovanju nekoliko segreva, je tu na voljo tudi aktivno hlajenje, ki pa je komaj slišno.

Pri kompaktnem osebem računalniku Topton M6S je dobro podprta tudi povezljivost. Tu je namreč na voljo kartica za brezžično povezovanje Wireless-AC 7265. Za prikazovanje slik na zunanji zaslon pa sta na voljo dva vmesnika HDMI 2.0. Na voljo je še bogata paleta raznovrstnih priključkov, gigabitna mrežna kartica in podpora za bralnik pomnilniških kartic microSD.

Logitech G Cloud prihaja v Evropo. Kaj pa cena?

Igranje iger v oblaku postaja vse bolj razširjeno. Prehod na oblačne igralne platforme pa bi lahko pospešil vstop podjetja Logitech, enega največjih proizvajalcev računalniške periferije, na ta trg. Logitech je namreč nedavno predstavil zanimivo igralno konzolo.

Prenosna igralna konzola Logitech G Cloud Gaming Handheld vas zagotovo ne bo pustila ravnodušne. Ta je namreč združljiva z oblačnimi igralnima portaloma Xbox Game Pass Ultimate in NVIDIA GeForce NOW. Dostop do oblačnih igralnih portalov zagotavlja brezžična povezava Wi-Fi, za igranje iger pa je za voljo 7-palčni (17,8-centimetrski) zaslon ločljivosti 1080p.

Zaslon igralne konzole Logitech G Cloud Gaming Handheld formata 16 proti 9 sicer omogoča igranje iger pri frekvenci zgolj 60 sličic na sekundo. Kljub temu verjamemo, da bo igralna izkušnja več kot odlična. Tu težav z avtonomijo zagotovo ne bo. Napolnjena baterija namreč zagotavlja do 12 ur avtonomije delovanja. Konzola tehta dobrih 460 gramov.

Prenosna igralna konzola Logitech G Cloud Gaming Handheld bo v evropskem prostoru naprodaj že ob koncu tega meseca. Maloprodajna cena novosti naj bi se gibala okoli 370 evrov. Vanjo je vključena še šestmesečna naročnina na storitev Xbox Game Pass Ultimate, mesečna naročnina na storitev GeForce Now (Priority) in mesečna naročnina na storitev Shadow PC.

Računalniške novice
www.racunalniske-novice.com

SLEDITE NAM TUDI NA

LinkedIn

[linkedin.com/company/racunalniskenovice](https://www.linkedin.com/company/racunalniskenovice)

8. konferenca o varnosti in zdravju na delovnem mestu

ZDRAVO, DELAM VARNO

8. junij 2023, ONLINE

WWW.CENTERZAIZOBRAZEVANJE.SI

Zakon o evidenci delovnega časa in eTM

Aprila 2023 se je v Državnem zboru RS sprejela novela Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti, ki od delodajalcev zahteva beleženje nekoliko več podatkov o delovnem času delavcev. Zahteva namreč beleženje prihoda na delo, odhoda in izrabe odmora za malico. Tako bodo podjetja primorana voditi evidenco, kar pa je lahko brez ustrezne in prilagodljive programske ter strojne opreme zelo zahtevno in nepriročno.

V podjetju Biomatik NT imajo več kot 10 let izkušenj v različnih podjetjih, šolstvu, zdravstvu, javni upravi in gospodarstvu. Prav tako njihov nenehni razvoj zagotavlja celovito rešitev evidentiranja in spremljanja delovnega časa, in tudi zato so prava izbira.

Osnova sistema eTM so storitve v oblaku, ki se preko različnih odjemalcev uporabljajo na mobilnih napravah in računalnikih. Sistem odlikuje velika sposobnost integracije v obstoječe sisteme ter odprtost, ki omogoča drugim sistemom uporabo podatkov in storitev. Celotna rešitev deluje v oblaku, namestitev ni potrebna, prav tako ni nadgradenj, zato je strošek sistema skozi leta bistveno nižji. Uporabnik se lahko sproti odloča, katere storitve bo uporabljal. Omogočajo tudi enomesečno preizkusno dobo sistema.

Osnovne funkcionalnosti sistema:

- evidentiranje delovnega časa (telefon (NF-C, BLE), računalnik, registrator),
- planiranje delovnega časa (mesečno, tedensko),
- spremljanje opravljenega dela (delovni nalogi, opravila),

- zajemanje opravljenega dela na terenu,
- potni nalogi, sledenje vozil, rezervacija službenih vozil,
- integracija v ostale sisteme podjetja ERP, pošta.
- Novost v sistemu je tudi izračun nadomestil, prevoznih stroškov med več lokacijami, kar je lahko zelo zamudno.

Sistem eTM (več informacij na www.e-tm.si ali telefonski številki 02 3000360) omogoča rešitev, ki na osnovi prijave in odjave s pomočjo Google zemljevida natančno izračuna celotno razdaljo. Zaposleni ima preko svojega dostopa vpogled v izračunane podatke, ki jih lahko sproti preverja.

Samsung še vedno z iskalnikom Google za mobilne naprave

Pred časom so se na spletu pojavile govorice, da naj bi podjetje Samsung razmišljalo o zamenjavi privzetega spletnega iskalnika Google za vse svoje mobilne naprave. Njegovo mesto naj bi prevzel spletni iskalnik Bing. Ta postaja vse bolj zanimiv tako za podjetja kot za posameznike, prepriča pa predvsem v vgrajeno umetno inteli-

genco. Čeprav postaja spletni iskalnik Bing vse boljši, ta med uporabniki pametnih mobilnih telefonov in tabličnih računalnikov še vedno ne ogroža Google. To naj bi bil tudi razlog, zakaj naj bi se pri podjetju Samsung nedavno odločili, da tudi v prihodnje številka ena ostaja spletni iskalnik Google.

Pri tem velja omeniti, da Google za uporabo njegovega spletnega iskalnika na mobilnih napravah proizvajalcem naprav plačuje bajne vsote. Tako naj bi Google na račun uporabe iskalnika na pametnih telefonih in tablicah Samsung letno zaslužil kar preračunanih 2,8 milijarde evrov – predvsem na račun spletnega oglaševanja.

Bo pa moral Google za prevlado na mobilnih napravah Samsung v prihodnje vsekakor vložiti kar nekaj truda. Predvsem se bo moral izboljšati na področju umetne inteligence, imenovane Bard. Ta namreč za zdaj precej zaostaja za konkurenčnimi rešitvami. Če se ta ne bo drastično izboljšala v prihodnjih nekaj mesecih, obstaja nevarnost, da bodo uporabniki pričeli zapuščati spletni iskalnik Google zaradi boljših alternativ.

VSAK DAN NOVA PROSTA DELOVNA MESTA NA MOJEDELO.COM

 C++ PROGRAMER I.H.S. d. o. o. M/Ž	 TEHNIČNA PODPORA Avant.Si d. o. o. M/Ž	 WEB RAZVOJNIKI eŠola d. o. o. M/Ž
 IT SISTEMSKI ADMINISTRATOR DPD d. o. o. M/Ž	 STROKOVNJAK ZA PODROČJE POSLOVNE UČINKOVITOSTI Styria digital marketplaces, d. o. o. M/Ž	 VODJA PROJEKTOV Hidria d. o. o. M/Ž

UREDITE SI KARIERNI PROFIL

IN SE PREDSTAVITE VEČ KOT 26.000 PODJETJEM

Kvaliteten CV je za delodajalca ključen faktor pri izboru pravega kandidata.

Ustvarite svoj CV s pomočjo MojeDelo.com vmesnika, ki vam bo pomagal pripraviti profesionalen in kvalitetno izdelan življenjepis.

Poceni Netflix navdušil že pet milijonov uporabnikov

Podjetje Netflix je konec lanskega leta osvežilo svojo ponudbo. Uvedlo je posebno obliko naročniškega paketa, ki je tudi cenovno najugodnejša. V zameno za nižjo ceno se uporabniku med predvajanjem video vsebin prikazuje oglasi. Po besedah podjetja naj ti oglasi ne bi bili pretirano moteči.

Najcenejša naročnina na klasični Netflix v Evropi trenutno znaša 8,99 evra, z uvedbo oglasov pa je ta postala nekoliko nižja. Za Netflix z oglasi je namreč treba odšteti le 5,49 evra. Ti so trenutno omejeni na štiri minute za vsako uro predvajanja videoposnetkov. Netflix predvaja različne reklamne oglase, tako da se vseskozi ne ponavlja eden ali dva, kar naj bi vsaj nekoliko izboljšalo uporabniško izkušnjo. Zanimivo in uporabniku prijazno je tudi, da oglasov ni med predvajanjem vsebin, ko so te javnosti na voljo prvič.

Kot vse kaže se je cenejši Netflix prikupil že več kot petim milijonom uporabnikov po vsem svetu. Še bolj zgovorno je dejstvo, da jim je to

uspelo doseči zgolj v prvih šestih mesecih od uradne najave. Povprečna starost uporabnikov, ki se odločajo za cenejšo naročnino, pa znaša 34 let. Zanimiv je tudi podatek, da se za cenejši Netflix z oglasi trenutno odloča kar četrtina novih naročnikov, kar je preseglo tudi najbolj optimistične napovedi. Zato bo Netflix novo naročnino najverjetneje postopoma uvedel v vseh državah, v katerih je prisoten.

Prenosni računalnik in očala s kar 100-palčnim prikazom

Navidezna in razširjena resničnost sta že nekaj let nadvse vroča tema. Napovedi kažejo, da bo sta v prihodnje prišli še bolj do izraza. Do zdaj smo bili v glavnem priča dvema vrstama očal za navidezno in razširjeno resničnost. Ugodnejšim, ki vsebujejo zgolj ustrezne leče in se uporabljajo v navezi s pametnim telefonom ter celovitim in precej dražjim rešitvam, ki ponujajo naprednejšo izkušnjo.

Ne glede na izbrano rešitev sta odlični strojna in programska oprema ključni za končno uporabniško izkušnjo. Tega se dobro zavedajo pri zagonskem podjetju Sightful. Ti so namreč pripravili izjemno napredni prenosni računalnik Spacetop, ki je povezan z naprednimi očali za razšir-

jeno resničnost. Ko je prenosni računalnik aktiven, v očala vgrajeni miniaturni zasloni ločljivosti 1080p s frekvenco 75 hercev poskrbijo, da se uporabniku pred nosom izriše zaslon s 100-palčno oziroma 254-centimetrsko diagonalo in ločljivostjo 2K. V napredna očala za razširjeno resničnost sta vgrajena tudi miniaturna zvočnika. Za povezovanje med prenosnim računalnikom in očali je na voljo vmesnik DisplayPort. Strojna oprema prenosnega računalnika Spacetop obsega zmogljiv mobilni procesor Snapdragon 865 podjetja Qualcomm, osem gigabajtov sistemskega pomnilnika in 256 gigabajtov prostora za shranjevanje podatkov. Vgrajena baterija zagotavlja do pet ur avtonomije delovanja. Opremljena so tudi s spletno kamero.

Prenosni računalnik Spacetop temelji na osnovi predelane različice mobilnega operacijskega sistema Android, imenovanega Spacetop OS. Novost seveda ne bo poceni, na voljo pa bo le 1000 enot. Za prenosnik in očala bo treba odšteti kar preračunanih 1.850 evrov. Točen datum prodaje še ni bil razkrit.

Youtube napovedal vojno programom za blokiranje oglasov

Oglasi na spletu zagotavljajo brezplačen dostop do vsebin in so v določenih primerih prav zato, vendar le, če do uporabnikov niso preveč vsiljivi. Ker pa ni vedno tako, uporabniki vse bolj množično posegajo po številnih programskih orodjih, ki učinkovito preprečujejo prikaz oglasov pri predvajanju video vsebin na številnih portalih. Zaradi tega se mnogi ponudniki spletnih storitev poskušajo z vsemi sredstvi zoperstaviti tovrstnim programom. Med njimi najdemo tudi priljubljeni Youtube.

Pri Youtubeu so namreč poskusno zagnali posebno orodja, ki zaznajo prisotnost programov za blokiranje oglasov. To pomeni, da se bo uporab-

Vse se začne z registracijo domene.

Prosto domeno lahko registrirate v nekaj enostavnih korakih. Jo že imate?

www.gigaspark.com

GIGASPARK

niku, ki uporablja tovrstna orodja, prikazalo obvestilo, naj jih izklopi. V kolikor uporabnik tega ne bo želel storiti, mu bodo videoposnetki na spletnem portalu YouTube onemogočeni. Preizkušanje orodja za zaznavo programov za blokiranje oglasov spletni portal YouTube trenutno preizkuša na ozemlju Združenih držav Amerike. Za zdaj še ni znano, ali bo to postalo stalnica za uporabnike po vsem svetu. Če bo Youtube to uvedel povsod, bo zanimivo spremljati, kako se bodo odzvali uporabniki in snovalci tovrstnih rešitev.

Youtubu je pred kratkim uspelo ukiniti razvoj najbolj razširjene aplikacije Youtube Vanced, ki je vrsto let uspešno omogočala uporabnikom, da Youtube posnetke gledajo brez nadležnih

oglasov. Preprosto povedano je aplikacija simulirala plačljivo različico Youtube Premium, zato je bilo le še vprašanje časa, kdaj bo Youtube začel ukrepati zoper razvijalce.

Ker je težko oziroma skoraj nemogoče zaustaviti razvoj tovrstnih aplikacij, se je od takrat na spletu pojavilo že kar nekaj podobnih aplikacij, ki nadaljujejo zapuščino Youtube Vanced.

Zanimivo bo spremljati tudi, kako bo Youtube premagal aplikacije za blokiranje oglasov, ki si jih lahko vsak uporabnik integrira v spletne brskalnike Firefox, Chrome in druge.

Huawei MatePad 11 2023 na voljo v Evropi

Novi Huawei MatePad 11 je vsestranski tablični računalnik s skoraj 28-centimetrskim (11-palčnim) zaslonom s 120-hercnim osveževanjem za nemoteno brskanje po vsebinah. Podpira hkratni prikaz več oken in sodelovanje na več zaslonih, kar izboljša večopravilnost. S tem tabličnim računalnikom boste visoko produktivni ne glede na to, ali delate v pisani, od doma ali iz bližnje kavarne. Tablični računalnik Huawei MatePad 11 2023 bo kos tudi zahtevnejšim nalogam. Stojna

oprema novosti namreč obsega zmogljiv mobilni procesor Qualcomm Snapdragon 865 v navezi s šestimi gigabajti systemskega pomnilnika. Za shranjevanje podatkov pa je na voljo 128 gigabajtov prostora. Ločljivost zaslona pa znaša impresivnih 2.560 x 1.600 slikovnih točk. Dopolnjuje ga digitalni fotoaparati ločljivosti 13 milijonov slikovnih točk, za dolgo avtonomijo delovanja pa skrbi baterija kapacitete 7.250 miliamper ur s tehnologijo hitrega polnjenja. Na pomnilniku je nameščen mobilni operacijski sistem HarmonyOS.

Za vstopno različico tabličnega računalnika Huawei MatePad 11 2023, opremljeno s šestimi gigabajti systemskega pomnilnika in 128 gigabajti prostora za shranjevanje podatkov, je v Evropi treba odšteti okoli 400 evrov.

Z 7 II ohišje
PRIHRANI TAKOJ!! 500€

3.149 €

2.649 €
**Z 7 II
+ Z 24-70/4S**
PRIHRANI TAKOJ!! 600€

3.799 €

3.199 €
Z 6 II ohišje
PRIHRANI TAKOJ!! 400€

2.099 €

1.699 €
**Z 6 II
+ Z 24-200/4S**
PRIHRANI TAKOJ!! 600€

2.949 €

2.349 €
Z 5

+ Z 24-50/4-6.3

PRIHRANI TAKOJ!! 300€

1.679 €

1.379 €
Z 5

+ Z 24-200/4-6.3 VR

PRIHRANI TAKOJ!! 500€

2.249 €

1.749 €
Z 50

+ Z-DX 16-50VR

PRIHRANI TAKOJ!! 100€

1.049 €

949 €
Z 30

+ Z-DX 16-50VR

PRIHRANI TAKOJ!! 100€

879 €

779 €
**NIKKOR Z
17-28mm
f/2.8 S**
PRIHRANI TAKOJ!! 100€

1.249 €

1.149 €
**NIKKOR Z
14-30mm
f/4 S**
PRIHRANI TAKOJ!! 200€

1.399 €

1.199 €
**NIKKOR Z
24-70mm
f/2.8 S**
PRIHRANI TAKOJ!! 200€

2.349 €

2.149 €
**NIKKOR Z
70-200mm
f/2.8 S**
PRIHRANI TAKOJ!! 200€

2.649 €

2.449 €
Foto Grad

FOTO GRAD, Miklošičeva 36, Ljubljana
www.fotograd.si | info@fotograd.com
 Tel.: 01 439-29-00, 05 996-42-26, 041 624-533
 Akcija traja od 16. 5. 2023 do 24. 7. 2023

CAPTURE TOMORROW

Test telefona Nokia G22

Je popravljivost za uporabnike resnično pomembna?

NOKIA SE ŽELI ŽE DLJE ČASA VRNITI NA POT STARE SLAVE, VENDAR JI TO DOSLEJ NIKAKOR NI USPELO. MORDA JE TEŽAVA TUDI V NJIHOVI SPLOŠNI STRATEGIJI. VELIKO TRUDA IN VIROV SO USMERILI V TRAJNOST IN POPRAVLJIVOST, AMPAK ALI JE TO RES TISTO, KAR IŠČEJO UPORABNIKI?

Zato tokrat na testu ni samo telefon Nokia G22, ampak tudi, ali ideja o popravljivosti živi v srcih uporabnikov. Vsi pogrešamo čase, ko smo lahko baterijo enostavno sneli s telefona, jo zamenjali in telefon je ponovno delal s polno paro. Z redkimi izjemami (telefoni Fairphone, Essential ...) je to v današnjih časih neizvedljivo – predvsem na račun vodoodpornosti, varnosti in neznanja uporabnikov.

Sprašujemo se, ali bo koncept popravljivosti sploh še kdaj zaživel oziroma, ali bo mobilna tehnologija (in proizvajalci) to dovoljevala. Nokia G22 je klasičen telefon nižjega razreda, kar pomeni, da se ne boste navduševali nad samo strojno opremo (z izjemo baterije), ampak nad idejo samega telefona, ki obljublja večji nadzor nad lastno napravo za izredno nizko ceno.

TRAJNOST, POPRAVLJIVOST, NIZKA CENA. JE TO DOBITNA KOMBINACIJA ZA TELEFON?

Nokia G22 izgleda kot povsem običajen telefon. 6,5 palca je kar radodarna površina za brskanje

po spletu in multimedijo. Pričakovano gre za LCD zaslon, ki je v notranjih prostorih dovolj pregleden, zunaj pa slabša svetilnost (500 nit) oteži njegovo uporabo. Zelo lepo presenečenje je 90 Hz osveževanje, kar nismo pričakovali v telefonu za manj kot 200 evrov. To je morda dober znak, da so višje hitrosti osveževanja zaslona postale standard tudi v najnižjih razredih.

Zaslon ščiti dokaj zastareli Corning Gorilla Glass 3, ki pa bo skupaj s previdnostjo uporabnika zadostna zaščita. Telefon je v celoti izdelan iz reciklirane plastike, nekoliko modernega pridih pa dodajo ukrivljeni robovi, ki pa imajo dokaj zajetno črtno okoli zaslona, še posebej na bradi. Plastično hrbitišče s sijajem, ki rado privlači prstne odtise, hrani nevpadljiv sklop kamer. Ko smo na ogrodju opazili izpostavljen napis AI kamera, smo se malenkost naježili, saj običajno to ni dober znak, ampak smo se pustili presenetiti.

Spodaj se nahaja vedno zaželeni 3,55-mm priključek za slušalke, mono zvočnik in USB-C priključek za polnjenje. Nokia že nekaj časa telefo-

nov ne dostavlja s priloženim polnilnikom, podobno kot Apple in Samsung. Vendar za razliko od njiju Nokia prihodek od prodaje polnilnikov nameni prizadevanjem za varovanje okolja. Prav tako lahko z nakupi v Nokia trgovini pomagata pri sajenju dreves.

V 15 MINUTAH IN ZA 30 EVROV LAHKO ZAMENJATE BATERIJO

Nokia je v sodelovanju s podjetjem iFixit lansirala linijo telefonov s poudarkom na lastni popravljivosti. Nokia G22 je eden izmed teh telefonov, ki obljublja, da lahko z osnovnimi orodji odpreš telefon, v nekaj minutah zamenjaš baterijo (ali druge komponente), zapreš telefon in ga začneš uporabljati. Ker ne gre za vodoodporen telefon, je postopek menjave res relativno enostaven. Plastično ohišje drži skupaj le zatiči, brez lepila ali tesnil. Še boljše novica pa je, da vas bodo rezervni deli stali manj kot kosilo za dva. Baterija skupaj z vsemi orodji stane samo 30 evrov, zaslon dobrih 50 evrov. Na spletni strani iFixit bo-

ste našli tudi vsa navodila, katerim lahko sledite za relativno nebolečo menjavo.

Vseeno pa smo malce skeptični. Ker gre za telefon, ki stane manj kot 200 evrov, ne pričakujemo, da se bo zanj zanimalo veliko mladih uporabnikov, ki so zelo specifični pri tem, kakšno zmogljivost želijo in pričakujejo, in kako dobra mora biti kamera. Če mladi, ki so bolj vešč tehnologije, niso ciljna skupina, in se bolj pričakuje, da bodo telefon kupili starejši ali nezahtevni uporabniki, potem nismo prepričani, da bo ta popravljivost prišla do izraza. Zakaj? Pri menjavi/popravilu je vseeno potrebno biti previden. Ne gre za enako menjavo kot pred leti, ko smo telefon enostavno dvakrat po hribovsko udarili po zadnji strani in je baterija poletela čez sobo. Ker imamo sedaj opravka z občutljivo elektroniko, je kljub poenostavljenemu dizajnu vseeno potrebno previdno in spretno ravnati s komponentami. To in izčrpna navodila pa lahko prestraši nevedne uporabnike.

Če pa je Nokia G22 le odskočna deska v smislu, da bodo enako popravljivost sčasoma zagotovili tudi v telefonih višjega razreda, potem so naši pomisleki odveč.

Osebo smo zagovorniki popravljivosti in smo jo v preteklosti tudi izkoristili (menjava zaslona Xperia Z3, menjava baterije Pocophone F1 ...). Ne samo, da pri tem spoznaš notranje delova-

nje in postavitev telefonov, prihraniš pri servisnih stroških in pregledavah pri pošiljanju telefona na servis. Dejstvo pa je, da zastarelosti ne moremo zavlačevati v nedogled. Prej ko slej bosta procesor in pogon začela kazati znake staranja, njuna menjava pa je običajno finančno nesmiselna.

TUDI NOKIA PRETIRANO NE OGLAŠUJE ZMOGLJIVOSTI

Pravzaprav Nokia zmogljivost v svojih promocijskih materialih na uradni spletni strani omeni le enkrat. Zelo pogumno so uporabili besedi visoka zmogljivost, vendar nismo prepričani, kaj so si izbrali kot izhodišče za primerjavo.

Unisoc T606 je ime procesorja, ki ga le redko slišimo, še redkeje pa dejansko uporabljamo. Povprečnost je zelo mila beseda, ko ga opisujemo. Seveda ga ne moremo obravnavati na enak način kot vse ostale procesorje, saj gre za telefon za dva stotaka. Vseeno pa od njega pričakujemo, da bosta vsaj brskanje in zagon aplikacij brezhibna.

Na žalost temu ni tako. Nalaganje aplikacij, tudi najbolj osnovnih, kot sta Sporočila in Stiki, je (pre)počasno. Preklapljanje med aplikacijami prav tako zahteva nekaj potrpljenja. Če ste vajeni, da med pomežikom telefon brez težav zažene aplikacijo, boste z zakasnitvijo pri telefonu Nokia G22 imeli veliko težav s privajanjem. Vedno imate občutek, da mačka (telefon) lovi zaoznanek za mišjo (našimi ukazi). Primerjali smo ga z več kot 4 leta starim Pocophone F1, ki je skozi

leta moral prenašati težka gaming bremena, a je danes še vedno bolj gladek kot Nokia G22.

Razumemo, da ne gre za zmogljivostno naravnani telefon, vendar je ta lenoba moteča. Iger na tem telefonu zagotovo ne boste igrali, razen tistih najbolj osnovnih.

Izbor procesorja vpliva tudi na 90 Hz zaslon, ki ne daje občutka, kot smo ga vajeni od tovrstnih zaslonov. Osveževanje ni gladko in med prehodi se zaslon opazno razmaže.

Hitrosti notranjega pogona (UFS 2.2) so netipične za ta cenovni razred, kar je pohvalno. Maksimalna konfiguracija je 128 GB z možnostjo dodatne razširitve z microSD kartico.

4 GB RAM-a pa je drugi razlog za zelo povprečno zmogljivost. Lahko ga virtualno razširimo za 2 GB, vendar je to le obliž na rano.

Svetla točka sta baterija (5.050 mAh), ki bo telefon ohranila pri zavesti celih 3 dni, in operacijski sistem Android 12, ki ni obremenjen s programsko navlako. Telefon bo prejemal Android nadgradnje 2 leti, torej do Androida 14.

KAMERE IN KONČNO MNENJE

Čeprav ima Nokia G22 sistem treh kamer, boste uporabljali samo glavno 50 MP kamero. 2 MP makro in globinska kamera nista dodatka, ki bi bila pogosto v vaših mislih.

Čeprav se 50 MP sliši veliko za glavno kamero, majhen senzor Samsung JN1 ne more dostaviti fotografij izven svojega cenovnega razreda. V dobrih pogojih so zajete fotografije presenetljivo sprejemljive. Dinamični razpon je zadosten, tudi podrobnosti so na prvi pogled zadovoljive. Zgodba se spremeni pri povečavi slike, kjer opazimo zrnaste teksture in veliko šuma.

Nočne fotografije potrebujejo celo večnost za osnovno programsko obdelovanje. Končni rezultat pa ni pretirano navdušujoč.

Če iščete poceni telefon in iz njega iztržiti več kot le povprečno življenjsko dobo, potem je Nokia G22 dobra izbira. Po vseh drugih parametrih pa je konkurenca daleč pred nekdanjim velikim mobilne telefonije.

Spletno gostovanje

+

brezplačna domena

23,80 EUR/leto

50GB SSD prostora
NEOMEJENO: mail ,baze, promet...

WWW.WEBICOM.NET

Z VAMI ŽE 20 LET

Znanstveniki raziskujejo razumevanje umetne inteligence

RAZISKOVALCI SO RAZVILI INOVATIVNO METODO ZA OCENJEVANJE TEGA, KAKO UMETNA INTELIGENCA (AI) RAZUME PODATKE, IN S TEM IZBOLJŠALI PREGLEDNOST IN ZAUPANJE V DIAGNOSTIČNA IN NAPOVEDNA ORODJA, KI TEMELJIJO NA AI.

Ta pristop pomaga uporabnikom razumeti notranje delovanje "črnih škatel" algoritmov umetne inteligence, zlasti v medicinski rabi in v kontekstu prihajajočega evropskega Akta o umetni inteligenci.

Skupina raziskovalcev Univerze v Ženevi (UNIGE), Ženevskih univerzitetnih bolnišnic (HUG) in Nacionalne univerze v Singapurju (NUS) je razvila nov pristop za ocenjevanje razumevanja tehnologij umetne inteligence. Ta preboj omogoča večjo preglednost in verodostojnost diagnostičnih in napovednih orodij, ki jih poganja AI. Nova metoda razkriva skrivnostno delovanje tako imenovanih "črnih škatel" algoritmov AI, kar uporabnikom pomaga razumeti, kaj vpliva na rezultate, ki jih AI ustvarja, in ali jim je mogoče zaupati.

To je še posebej pomembno v scenarijih, ki imajo pomemben vpliv na človeško zdravje in blaginjo, na primer pri uporabi AI v medicinskem okolju. Raziskava ima poseben pomen v kontekstu prihajajočega Akta o umetni inteli-

genci Evropske unije, ki si prizadeva regulirati razvoj in uporabo AI v EU.

Ugotovitve so bile nedavno objavljene v reviji Nature Machine Intelligence. Časovne vrste podatkov, ki predstavljajo razvoj informacij skozi čas, so prisotne povsod: na primer v medicini pri beleženju srčne dejavnosti z elektrokardiogramom (EKG), pri proučevanju potresov, sledenju vremenskim vzorcem ali v gospodarstvu za spremljanje finančnih trgov.

Te podatke je mogoče modelirati z uporabo tehnologij AI za izgradnjo diagnostičnih ali napovednih orodij. Napredek AI in predvsem globokega učenja, ki vključuje usposabljanje stroja s pomočjo velikih količin podatkov z namenom njihove interpretacije in učenja uporabnih vzorcev, odpira pot k vse bolj natančnim orodjem za diagnozo in napoved. Kljub temu pa pomanjkanje vpogleda v to, kako delujejo algoritmi AI in kaj vpliva na njihove rezultate, postavlja pomembna vprašanja o zanesljivosti tehnologije "črne škatle" AI.

»Način delovanja teh algoritmov je v najboljšem primeru netransparenten,« pravi profesor Christian Lovis, direktor oddelka za radiologijo in medicinsko informatiko na Medicinski fakulteti UNIGE ter vodja oddelka za medicinsko informacijsko znanost na HUG in eden izmed avtorjev študije o razumevanju AI.

»Seveda so vložki, še posebej finančni, izjemno visoki. Ampak kako lahko zaupamo stroju, ne da bi razumeli osnovo njegovega sklepanja? Ta vprašanja so ključna, še posebej v sektorjih, kot je medicina, kjer lahko odločitve, ki jih poganja AI, vplivajo na zdravje in celo življenje ljudi, ter v financah, kjer lahko pripeljejo do ogromnih kapitalskih izgub.«

Metode razumevanja si prizadevajo odgovoriti na ta vprašanja z razkrivanjem, zakaj in kako je AI prišla do določene odločitve ter razlogov za to. »Poznavanje elementov, ki so prevesili tehtnico v prid ali proti rešitvi v določeni situaciji, kar omogoča vsaj nekaj preglednosti, povečuje

naše zaupanje v delovanje orodij,” pravi docent Gianmarco Mengaldo, direktor laboratorija MathEXLab na Fakulteti za oblikovanje in inženiring Nacionalne univerze v Singapurju.

»Vendar trenutne metode razumevanja, ki se široko uporabljajo v praktičnih aplikacijah in industrijskih tokokrogih, dajejo zelo različne rezultate, tudi ko se uporabljajo pri isti nalogi in podatkovnem nizu. To postavlja pomembno vprašanje: Katera metoda je pravilna, če naj bi obstajal edinstven, pravičen odgovor? Zato postaja ocenjevanje metod razumevanja prav tako pomembno kot samo razumevanje?»

RAZLIKOVANJE MED POMEMBNI IN NEPOMEMBNI INFORMACIJAMI

Razlikovanje podatkov je ključno pri razvoju tehnologij AI, ki bi jih v celoti razumeli. Na primer, ko umetna inteligenca analizira slike, se osredotoča na nekaj izstopajočih lastnosti. Doktorski študent v laboratoriju profesorja Lovisa in prvi avtor AI študije Hugues Turbé pojasnjuje: »AI lahko na primer razlikuje med sliko psa in sliko mačke. Enak princip velja tudi za analizo

časovnih zaporedij: stroj mora biti sposoben izbrati elemente, na podlagi katerih bo razmišljal. Pri EKG signalih to pomeni usklajevanje signalov iz različnih elektrod za oceno morebitnih nihanj, ki bi bila znak določene srčne bolezni.«

Izbira metode razumevanja med vsemi, ki so na voljo za določen namen, ni enostavna. Različne metode AI pogosto dostavijo zelo različne rezultate, tudi ko se uporabljajo na istem nizu podatkov in nalogi.

Da bi se spopadli s tem izzivom, so raziskovalci razvili dve novi ocenjevalni metodi, ki pomagata razumeti, kako AI sprejema odločitve: eno za identifikacijo najpomembnejših delov signala in drugo za oceno njihove relativne pomembnosti glede na končno napoved. Za oceno razumevanja so skrili del podatkov, da bi preverili, ali so pomembni za sprejemanje odločitev umetne inteligence. Vendar je ta pristop včasih povzročal napake v rezultatih. Da bi to popravili, so stroj usposobili na povečanem nizu podatkov, ki vključuje skrite podatke, kar je pomagalo ohraniti ravnovesje in natančnost. Ekipa je nato ustvarila dva načina za merjenje uspešnosti me-

tod razumevanja, kar je pokazalo, ali AI uporablja prave podatke za sprejemanje odločitev in ali so vsi podatki pravilno upoštevani.

»Naša metoda si prizadeva oceniti model, ki ga bomo dejansko uporabljali na svojem operativnem področju in s tem zagotoviti njegovo zanesljivost,« pojasnjuje Hugues Turbé. Da bi ekipa nadaljevala raziskave, je razvila sintetični niz podatkov, ki je na voljo znanstveni skupnosti, da bi enostavno ocenila vsako novo AI, namenjeno razlagi zaporedij v času.

PRIHODNOST UMETNE INTELIGENCE V MEDICINI

Ekipa načrtuje preizkusiti svojo metodo v kliničnem okolju, kjer je še vedno široko razširjen strah pred AI. »Gradnja zaupanja v ocenjevanje umetne inteligence je ključen korak k sprejetosti v kliničnih okoljih,« pojasnjuje dr. Mina Bjelogrić, ki vodi ekipo za strojno učenje v Lovisovi diviziji in je soavtorica te študije. »Naša raziskava se osredotoča na ocenjevanje AI, ki temelji na časovnih zaporedjih, vendar bi se enaka metodologija lahko uporabila za AI, ki temelji na drugih vrstah podatkov, kot so slikovni ali besedilni podatki. Cilj je zagotoviti transparentnost, razumljivost in zanesljivost AI za uporabnike.«

Razumevanje notranjega delovanja umetne inteligence je ključno za izgradnjo zaupanja v njeno uporabo, še posebej v kritičnih sektorjih, kot sta medicina in finance. Raziskava, ki jo je izvedla skupina raziskovalcev Univerze v Ženevi in Nacionalne univerze v Singapurju, ponuja inovativno metodo ocenjevanja razumevanja umetne inteligence, ki pomaga uporabnikom razumeti, zakaj in kako se sprejemajo odločitve. Ta pristop je še posebej pomemben za medicinske aplikacije, kjer so odločitve, ki jih sprejema umetna inteligenca, lahko življenjskega pomena.

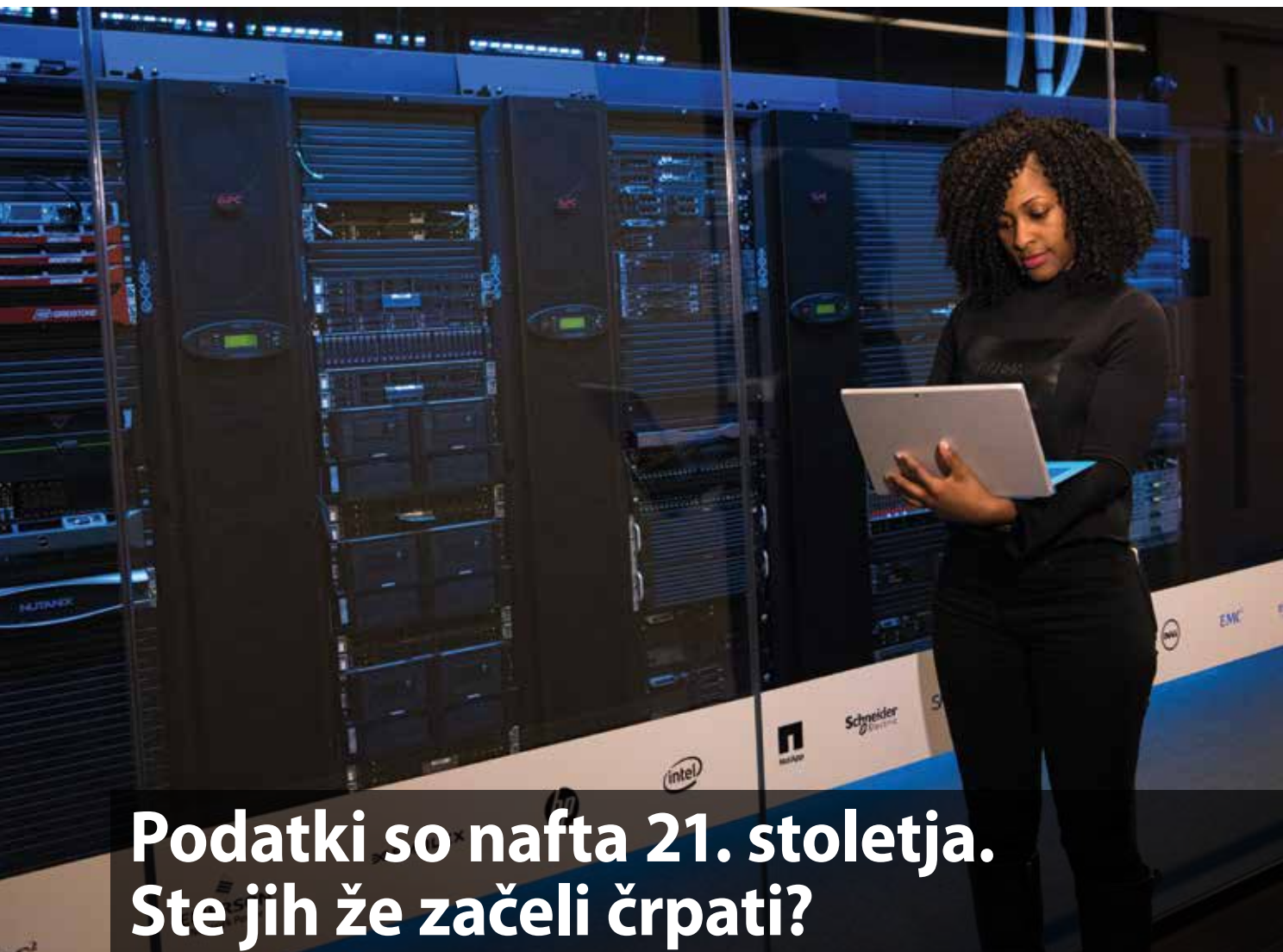
9. SLOVENSKA FOTOVOLTAIČNA KONFERENCA

SLO-PV 2023

7. junij 2023

www.slo-pv.si

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za elektrotehniko
Laboratorij za fotovoltaike in optoelektroniko

Podatki so nafta 21. stoletja. Ste jih že začeli črpati?

ŽIVIMO V ČASU, KO SO PODATKI ZELO VREDNO »BLAGO«. PODJETJA, KI ZBRAJO OSEBNE PODATKE, MORAJO TO POČETI SKRBNOSTNO TER Z NJIMI RAVNATI PO VSEH PRAVILIH IN STANDARDIH, KI VELJAJO V EU.

Poleg tega so lahko podatki, ki jih od podjetij pridobijo nepridipravi, zaupne narave ter odličen vir izsiljevanja. Zato je pomembno, da imamo podatke na računalnikih, telefonih in ostalih napravah dobro zavarovane – predvsem, ko govorimo o poslovnih rabi, pa tudi sicer.

Kibernetski napadi še nikoli niso bili tako pogosti, kot so danes. Če niste dovolj pozorni, spretni kibernetski napadalci to zlahka in hitro izkoristijo. Poleg varnosti pa je za poslovne uporabnike ključnega pomena, da so podatki dosegljivi kjerkoli in kadarkoli. Brskanje med množico podatkov nam mora prihraniti čas in na dolgi rok tudi finančna sredstva. Kam shranjevati podatke in kako ogromno množico podatkov, ki se kopiči, učinkovito obdelovati?

POMEN PODATKOV V MODERNEM POSLOVNEM OKOLJU

V sodobnem poslovnem okolju so podatki postali ključni vir informacij in konkurenčne pred-

nosti za organizacije v vseh panogah. Podatki omogočajo boljše razumevanje strank, sprejemanje informiranih odločitev ter optimizacijo inovacij in procesov. S povečanjem uporabe digitalnih tehnologij se je eksponentno povečala tudi količina podatkov, ki jih organizacije generirajo in zbirajo.

Organizacije so se preoblikovale v "podatkovna podjetja", ki se pri snovanju načrtov opirajo na dejstva in analize. Velike količine podatkov se generirajo iz različnih virov, kot so transakcije strank, spletno vedenje, družbena omrežja, senzorji IoT in še več. Ta raznolikost podatkov omogoča organizacijam boljše razumevanje potreb strank, trendov na trgu in priložnosti za optimizacijo poslovnih procesov.

Vendar pa večja količina podatkov prinaša tudi izzive. Organizacije se soočajo z izzivom, kako učinkovito obvladovati, shranjevati in analizirati to množico podatkov. Brez učinkovitega upravljanja postanejo podatki neuporabni in lahko

hitro postanejo zgolj breme. Zato je ključno, da organizacije razvijejo strategijo hrambe in upravljanja podatkov, ki jim omogoča izkoristiti njihov potencial. To vključuje izbiro ustrezne infrastrukture za hrambo podatkov, kot so lokalni strežniki ali oblachna hramba, ki zagotavljajo varnost, skalabilnost in dostopnost podatkov.

Poleg tega je pomembno tudi upravljanje podatkov, vključno z zbiranjem, organizacijo, dokumentiranjem in vzdrževanjem metapodatkov. Metapodatki zagotavljajo kontekst in razumevanje podatkov, kar omogoča lažje iskanje, njihovo razumevanje in uporabo. Učinkovito upravljanje vključuje tudi vzpostavitev politik za čiščenje in vzdrževanje kakovosti podatkov. Neprečiščeni podatki ali podatki slabe kakovosti lahko povzročijo napačne odločitve in zavajajoče rezultate analiz.

Prihodnost hrambe in upravljanja podatkov prinaša tudi nove tehnologije, kot sta umetna inteligenca (AI) in strojno učenje. Te tehnologije

omogočajo avtomatizacijo procesov, napredno analitiko in pridobivanje dragocenih vpogledov iz obsežnih podatkovnih zbirk.

Jasno je, da so podatki postali nepogrešljiv vir za organizacije v sodobnem poslovnem okolju. Njihova količina se nenehno povečuje, zato je ključno, da podjetja razvijejo učinkovito strategijo za njihovo hrambo in upravljanje. S tem lahko izkoristijo potencial podatkov in si zagotovijo konkurenčno prednost.

RAZLIČNI PRISTOPI K HRAMBI PODATKOV. PREDNOST IN SLABOSTI

Podjetja se lahko lotijo hrambe podatkov na več načinov, od klasičnih lokalnih strežnikov do sodobnih oblčnih rešitev. Vsak pristop ima svoje prednosti in slabosti, zato je pomembno, da organizacije izberejo tisti pristop, ki najbolj ustreza njihovim potrebam.

Klasični pristop k hrambi podatkov je uporaba lokalnih strežnikov v lastni organizaciji. Ta pristop omogoča organizacijam popoln nadzor nad svojimi podatki in visoko stopnjo varnosti. Prednost lokalne hrambe je tudi boljša zmogljivost pri obdelavi podatkov, saj so podatki shranjeni v bližini izvora. Slabosti lokalne hrambe so višji stroški vzdrževanja strojne opreme, omejena skalabilnost ter potreba po lastnem IT kadru za upravljanje in vzdrževanje infrastrukture.

Oblačna hramba podatkov je pristop, ki je v zadnjem času zelo priljubljen in je pridobil veliko privrženцев. Pri tej metodi podjetja svoje podatke shranjujejo na oddaljene strežnike tretjih ponudnikov. Glavna prednost oblačne hrambe je skalabilnost in prilagodljivost, saj lahko podjetja enostavno prilagajajo svoje potrebe po prostoru za shranjevanje glede na rast količine podatkov. Prav tako omogoča dostop do podatkov iz katere koli lokacije in naprave z internetno povezavo. Dodatne prednosti oblačne hrambe so tudi zanesljivost (zagotovljeni redundanca in obnovitev podatkov), nižji stroški infrastrukture ter varnostne rešitve, ki jih ponujajo ponudniki oblačnih storitev. Slabosti oblačne hrambe pa

so odvisnost od zanesljivosti in varnosti tretjega
ponudnika ter morebitna skrb glede zasebnosti
in skladnosti z regulativami.

Distribuirana hramba podatkov je pristop, ki temelji na decentralizirani infrastrukturi, kjer se podatki shranjujejo na več različnih mestih ali napravah. Ta pristop zagotavlja višjo stopnjo odpornosti na izpad posameznih komponent ali naprav ter večjo hitrost pri dostopu do podatkov. Distribuirana hramba podatkov je še posebej primerna za organizacije, ki potrebujejo visoko razpoložljivost in hitrost obdelave podatkov, to je na primer uporaba tehnologij interneta stvari (IoT).

Pri izbiri pristopa k hrambi podatkov moramo upoštevati specifične potrebe in zahteve organizacije, vključno z varnostjo, skalabilnostjo, stroški in regulativnimi zahtevami. Včasih je smiselno tudi kombinirati več pristopov glede na vrsto podatkov ali njihovo obdelavo. Pomembno je tudi redno pregledovanje in posodabljanje strategije hrambe podatkov glede na spremembe in rast organizacije ter tehnološke trende na trgu.

UMETNA INTELIGENCA IN STROJNO UČENJE

Umetna inteligenca (AI) in strojno učenje (ML) sta postala ključni orodji pri hrambi in upravljanju podatkov v sodobnem poslovnem okolju. S sposobnostjo avtomatizacije, analitike in naprednega obdelovanja podatkov pomagata organizacijam izboljšati učinkovitost, pridobiti

dragocene vpogleds ter odkriti skrite vzorce in povezave v velikih količinah podatkov.

Ena izmed glavnih koristi umetne inteligence in strojnega učenja pri hrambi podatkov je avtomatizacija procesov. AI in ML lahko prevzameta naloge, kot so klasifikacija in organizacija podatkov, izdelava poročil, odkrivanje anomalij ter izvajanje rutinskih nalog. S tem se zmanjša potreba po ročnem delu in vnašanju podatkov zaposlenih, kar povečuje učinkovitost in natančnost obdelave podatkov ter zmanjšuje možnosti za človeške napake.

Poleg avtomatizacije procesov AI in ML omogočata tudi napredno analitiko podatkov. S sposobnostjo učenja iz podatkovnih vzorcev in preteklih izkušenj lahko identificirata ključne vzorce, trende in napovedi, ki pomagajo organizacijam sprejemati informirane odločitve. Na primer: z uporabo strojnega učenja lahko organizacija prepozna preferenčne vzorce strank in personalizira svoje storitve, kar vodi v večjo zadovoljstvo strank in povečanje prodaje.

Poleg tega lahko AI in ML pomagata pri optimizaciji upravljanja podatkov. Z avtomatskim sledenjem metapodatkov, kot so oznake, opisi in atributi, AI in ML omogočata enostavno iskanje, filtriranje in organizacijo. S tem se zmanjša čas, potreben za iskanje specifičnih podatkov, in poveča njihova uporabnost. Prav tako omogočata izboljšanje kakovosti podatkov z identifikacijo in odpravljanjem napak, pomanjkljivosti ali nedoslednosti v podatkih.

Glede prihodnosti hrambe podatkov lahko pričakujemo nadaljnjo rast in razvoj umetne inteligence in strojnega učenja. Napredki v AI in ML bodo omogočili še bolj kompleksno obdelavo in analitiko ter izboljšanje učinkovitosti in natančnosti procesov hrambe in upravljanja podatkov.

Uporaba naprednih tehnologij, kot sta strojno učenje in AI, se bo verjetno širila na nova področja hrambe. To vključuje napredno analitiko v realnem času, kjer lahko organizacije pridobijo takojšnje vpoglede in možnost takojšnjega odziva na spremembe v poslovnem okolju. Prav tako se

1 DOGODEK | 2 KONFERENCI
1.-2. JUNIJ 2023
 PORTOROŽ

Make IT
 SIOUG 2023

PRIJAVI SE

JCON OpenBlend SLOVENIA 2023

pričakuje večja integracija AI in ML v obstoječe sisteme upravljanja podatkov, kar bo omogočalo lažje sodelovanje med človekom in strojem.

V prihodnosti se bo za varno in decentralizirano hrambo podatkov povečala tudi uporaba tehnologij, kot so blockchain, generativno in federirano učenje. To bo pomenilo večjo varnost, sledljivost in zasebnost podatkov ter hkrati omogočilo organizacijam, da izkoristijo prednosti naprednih analiz in obdelave podatkov.

Umetna inteligenca in strojno učenje igrata ključno vlogo pri hrambi in upravljanju podatkov v sodobnem poslovnem okolju. Njuna sposobnost avtomatizacije, napredne analitike in optimizacije procesov ponuja organizacijam številne prednosti. Z razvojem tehnologij in nadaljnjim napredkom se pričakuje, da bo hramba podatkov postala še bolj zmožljiva, varna in inteligentna.

VPLIV INTERNETA STVARI (IoT) NA HRAMBO IN UPRAVLJANJE PODATKOV

Internet stvari (IoT) je tehnologija, ki je v zadnjem desetletju močno vplivala na poslovni svet. Omogoča povezavo različnih naprav in senzorjev v omrežje, kar ustvarja obsežne količine podatkov. Ta obilica podatkov pa postavlja nove izzive in priložnosti za hrambo in upravljanje podatkov v poslovnem okolju.

Ena izmed ključnih vlog IoT-ja je zajemanje po-

datkov v realnem času. Naprave IoT neprestano generirajo podatke o svojem okolju, delovanju naprav, njihovi uporabi in drugih pomembnih parametrih. Te podatke je treba zbrati, shraniti in analizirati za pridobivanje dragocenih vpogledov. To zahteva učinkovito hrambo podatkov, ki omogoča hitro zajemanje, shranjevanje in dostopanje do obsežnih količin podatkov.

Poleg tega IoT prinaša tudi izzive v zvezi s širino in raznolikostjo podatkov. Podatki, pridobljeni iz

različnih naprav in senzorjev, lahko vključujejo strukturirane in nestrukturirane podatke ter podatke različnih formatov. Ta raznolikost zahteva ustrezno hrambo, ki omogoča učinkovito obdelavo in integracijo.

Varnost je še en pomemben vidik pri upravljanju podatkov v IoT okolju. Ker so naprave IoT povezane v omrežje, se povečuje tveganje za napade in kršitve varnostnih protokolov. Zato je treba zagotoviti, da so podatki ustrezno zaščiteni med prenosom, shranjevanjem in uporabo. Upravljanje varnosti vključuje ustrezne šifrirne mehanizme, nadzor dostopa, avtentikacijo in sledljivost podatkov.

Ena od ključnih prednosti IoT je možnost napredne analitike. S kombinacijo podatkov iz različnih naprav in senzorjev lahko organizacije pridobijo globlje vpogleds v delovanje svojih sistemov, naprav in procesov. Analiza iz IoT omrežja omogoča prepoznavanje vzorcev, napovedovanje napak, optimizacijo delovanja in sprejemanje informiranih odločitev.

Prihodnost hrambe in upravljanja podatkov v IoT okolju je obetavna. Napredki v tehnologijah oblaka in robnem računalništvu omogočajo večjo zmožljivost, skalabilnost in varnost pri hrambi podatkov. Avtomatizacija in umetna inteligenca bosta pomagali pri obdelavi in analizi velikih količin podatkov iz IoT omrežja. Hkrati pa se bodo razvijale tudi prakse upravljanja podatkov, kot so nadzor njihove kakovosti, upravljanje metapodatkov in skladnost s predpisi.

Pravilno in učinkovito upravljanje podatkov omogoča organizacijam, da izkoristijo potencial podatkov za pridobivanje konkurenčne prednosti, izboljšanje operativne učinkovitosti in zadovoljevanje potreb strank. Brez ustrezne hrambe podatkov organizacije tvegajo izgubo pomembnih informacij ter omejitve pri inovacijah in razvoju.

RISK

2023 KONFERENCA

6. - 7. JUNIJ 2023

Vabimo vas, da se nam pridružite na **MEDNARODNI konferenci RISK 2023**, ki bo **6. in 7. junija v kongresnem centru Thermana Laško**.

Vodilni strokovnjaki za kibernetsko varnost bodo govorili o aktualnih grožnjah in prikazali najnovejše strategije, rešitve in orodja, ki se uporabljajo za zaščito pred kibernetskimi napadi in varovanjem podatkov. Konferenca RISK je dogodek, ki se ga mora udeležiti vsakdo, ki se resno ukvarja z elektronsko varnostjo in nemotenim poslovanjem podjetij.

Registrirajte se še danes in se nam pridružite na nepozabni konferenci v čudovitem Laškem.

Za več informacij o dogodku in vsebini konference RISK 2023 vas vabimo na spletno stran: **www.risk-conference.com**

Glavni sponzorji konference:

Forcepoint

netwrix

radware

Trellix

ExtraHop

GROUP-IB

LogRhythm

NEOSERV

Vrste spletnega gostovanja: kaj izbrati?

SPLETNO GOSTOVANJE JE STORITEV, KI UPORABNIKOM OMOGOČA NAJEM PROSTORA NA STREŽNIKU – ZMOGLJIVEM RAČUNALNIKU, KI JE PREK INTERNETNE POVEZAVE NEPRESTANO POVEZAN V SVETOVNI SPLET.

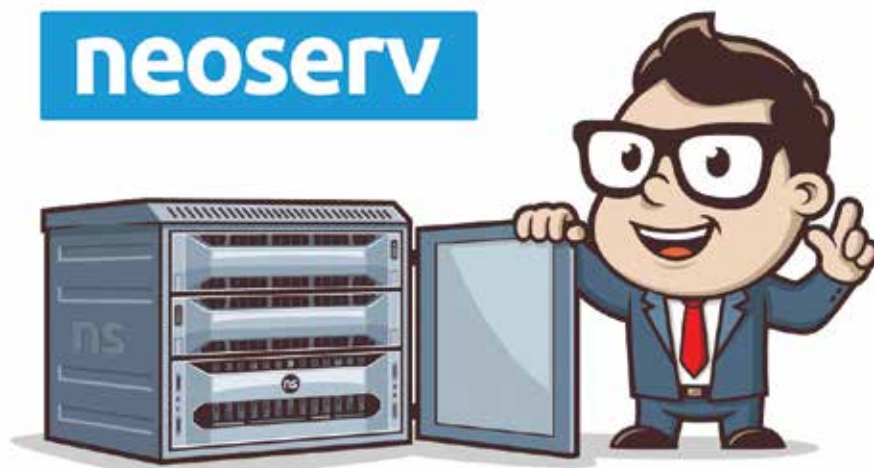
Prostor na strežniku primarno služi shranjevanju datotek in podatkovnih baz, ki tvorijo spletne strani, spletne trgovine in druga spletna mesta, ter hrambi e-pošte in različnih spletnih aplikacij. Spletno gostovanje omogočajo ponudniki tako v tujini kot v Sloveniji. Vedeti pa moramo, da ni vseeno, katerega ponudnika naročnik izbere. Strokovnjaki svetujejo izbiro domačega – predvsem zaradi bližine strežnika obiskovalcem ter strokovne podpore v slovenskem jeziku. Bližina strežnika je pomembna zaradi nižjih dostopnih časov, kar pomeni, da se spletna stran obiskovalcu naloži hitreje.

V Sloveniji deluje nekaj izjemno kakovostnih ponudnikov spletnega gostovanja. Med njimi je tudi **NEOSERV**, ki spletno gostovanje ponuja že več kot 20 let in je v tem času pridobil že več kot 1800 pohval naročnikov. Poleg tega nudi tudi domene. Na njihovi spletni strani je mogoče registrirati več kot 1000 različnih domenskih končnic po zajamčeno najnižjih cenah v Sloveniji.

5 NAJBOLJ PRILJUBLJENIH VRST SPLETNEGA GOSTOVANJA

Deljeno gostovanje je najpogostejša in najcenejša oblika gostovanja, ki je primerna za veliko večino uporabnikov. Pri deljenem gostovanju si strežnik deli več naročnikov. Kakovosten ponudnik, kakršen je NEOSERV, poskrbi, da obremenitev spletne strani enega naročnika ne vpliva na delovanje spletne strani drugega. Najpogostejše se tovrstno spletno gostovanje upravlja prek uporabniku prijazne nadzorne plošče (npr. cPanel).

Reseller gostovanje je storitev, pri kateri naročnik zakupi večji paket gostovanja. Omogoča razdelitev paketa na manjše enote ter nadaljnjo prodajo. Namenjeno je predvsem spletnim agencijam, izdelovalcem spletnih strani, razvijalcem, oblikovalcem in drugim spletnim mojim. Ker reseller gostovanje omogoča nadalj-

njo prodajo, lahko naročnik z njim tudi zasluži.

E-pošno gostovanje je namenjeno tistim, ki ne potrebujejo prostora za postavitev spletne strani, temveč le za hrambo e-pošte. Tu je ključna možnost uporabe e-poštnih predalov, ki so vezani na registrirano domeno (primer: info@vasadomena.si), in torej ne na uporabo brezplačnih e-naslovov, ki jih ponujajo nekateri ponudniki, kot je Google in njegov Gmail.

Pri tem kakovostni ponudniki poskrbijo za učinkovito antivirusno in antispam zaščito, ki omo-

govni prostor, spomin). VPS strežnik je namenjen zahtevnejšim naročnikom s specifičnimi zahtevami. Odlikuje ga visoka stopnja prilagodljivosti, saj naročniku omogoča svobodo pri konfiguraciji sistema, izbiri strojnih zmogljivosti in programske opreme. Izbirate lahko med vzdrževanim in nevzdrževanim VPS gostovanjem, pri čemer je vzdrževano namenjeno naročnikom, ki s strežnikom ne želijo upravljati sami, nevzdrževano pa tistim, ki so večji administracije strežniškega okolja.

Namenski strežnik je strežnik, ki je v celoti namenjen zgolj enemu naročniku in omogoča popolno prilagodljivost. NEOSERV ponuja tudi storitev na ključ, kar pomeni, da poskrbi za postavitev in celotno vzdrževanje strežniškega okolja, poleg tega pa tudi za varnost sistema, licenčno programsko opremo, redne rezervne kopije, DDoS zaščito, 24/7 nadzor delovanja strežnika in tehnično podporo.

ZA KATERO VRSTO SPLETNEGA GOSTOVANJA SE ODLOČITI?

Izbira primerne vrste spletnega gostovanja je odvisna od dejanskih potreb naročnika in njegovih finančnih zmogljivosti. Večini optimalno izbiri predstavlja deljeno spletno gostovanje, medtem ko bodo zahtevnejši uporabniki, katerih spletne strani ali spletne trgovine so izjemno obiskane, ter uporabniki s specifičnimi zahtevami glede programske opreme izbrali VPS ali namenski strežnik.

Za več informacije obiščite www.neoserv.si. (P.R.)

goča višji nivo varnosti uporabe e-pošte, prav tako pa navadno ponudnik skrbi tudi za redne varnostne kopije e-poštnih predalov. Dostop do e-poštnih predalov je seveda mogoč prek različnih naprav.

VPS strežnik je navidezni zasebni strežnik (Virtual Private Server). Deluje tako, da je znotraj enega fizičnega strežnika urejenih več virtualnih strežnikov z lastnimi zmogljivostmi (CPU, dis-

neoserv

HITRO, VARNO IN ENOSTAVNO

T: 059 335 000

E: info@neoserv.si

W: www.neoserv.si

CHECK POINT

Za kibernetško varnost bo skrbela tudi umetna inteligenca

CHECK POINT ZAGOTAVLJA VARNO POSLOVANJE MNOGIM PODJETJEM PO VSEM SVETU. NJIHOVI PRODUKTI ZA IT VARNOST VKLJUČUJEJO VARNOST OMREŽJA, KONČNIH TOČK, VARNOST V OBLAKU, MOBILNO VARNOST ...

Na dogodku, ki bo potekal 15. junija 2023 v hotelu Intercontinental v Ljubljani, bodo strokovnjaki predstavili vrsto varnostnih rešitev, pogledov na tehnologijo danes ter vizijo prihodnosti. Že prvo predavanje bo izredno aktualno, saj bo govora o nadgradnji kibernetške obrambe s pomočjo umetne inteligence (AI). Jasno je, da se ta pri zagotavljanju kibernetške varnosti že uporablja, hkrati je skoraj neizogibno, da bo njena vloga sčasoma naraščala. Prednosti AI vključujejo avtomatizacijo ponavljajočih nalog, izboljšano zaznavanje groženj in odzivanje nanje, izboljšano zbiranje in obdelavo podatkov in podobno. Na podlagi tega bo lahko osebe, ki skrbijo za varnost, sprejemalo boljše odločitve. Seveda se ob uvedbi umetne inteligence v varnostne rešitve pojavljajo tudi izzivi, kot je pomanjkanje informacij o tem, kako AI sprejema odločitve, pomisleki glede pristranskosti ter izzivi same integracije v obstoječe sisteme.

Kakorkoli, umetna inteligenca je v razcvetu, primerov uporabe pa bo vse več: od tega, da bo skrbela za varnost končnih točk z analizo vedenja uporabnikov in aplikacij, do omrežne varnosti, varnosti v oblaku in zaznavanja goljufij.

AI je močno orodje, prav zaradi naštetih izzivov oziroma pomislekov pa je treba upoštevati nekatere najboljše prakse:

- Razvoj strategije AI – čeprav je AI idealno orodje za hitro reševanje izzivov varnostnih ekip, kot so kibernetški napadi, ni čarobna krogla in mora biti strateško integrirana v varnostno arhitekturo organizacije, če želimo, da je učinkovita.
- Zagotavljanje kakovosti podatkov in zasebnosti – zavedati se moramo, da je AI tako dobra, kolikor so kakovostni podatki, ki jih uporabljamo za njeno upravljanje in usposabljanje. Bolj popoln pogled kot ima, boljše lahko deluje.
- Gradnja etičnega okvirja – sistem AI ne bi smel biti uporabljen kot končna avtoriteta pri sprejemanju odločitev, saj je lahko, kot smo omenili, z morebitnimi slabimi podatki tudi slab in pristranski odločevalec.
- Redno testiranje in posodabljanje – le s tem lahko zagotovimo, da ima AI sodobne, pravilne in kakovostne podatke, na podlagi ka-

terih postane najboljša različica same sebe in je v pomoč varnostnim strokovnjakom pri zagotavljanju varnosti podjetja.

Pričakujemo lahko še velik napredek v AI in strojnem učenju, integracijo z drugimi nastajajočimi tehnologijami, ki bo zagotavljala boljše zmogljivosti ter sposobnost odločanja, vsekakor pa bo močno vplivala na varnostno industrijo in trg dela. Rešitve podjetja Check Point na primer že zdaj vključujejo AI za izboljšanje svojih zmogljivosti za preprečevanje groženj. Primer, kako Check point uporablja AI, je Check Point Horizon XDR/XPR. Strokovnjaki bodo predstavili rešitve za celovito preprečevanje groženj v omrežjih, končnih točkah, e-pošti, oblaku ter omenjeno korelacijo z AI.

ŠE VEČ REŠITEV ZA CELOVITO VARNOST

Izvedeli boste tudi, kako lahko WAN povezljivost nadgradite s Quantum SD-WAN. Gre za poenotenje najboljše varnosti z optimiziranim internetom ter omrežno povezljivostjo. Vedeti moramo, da večina rešitev SD-WAN ni bila narejena z mislijo na varnost. Za premostitev te vrzeli Quantum SD-WAN združuje varnost z optimizirano povezljivostjo. Zagotavlja celovito zaščito pred napadi ničelnega dne (zero-day), lažnim predstavljanjem, izsiljevalsko opremo in še več.

Ko se bo dan počasi prevešal v popoldan, bodo na dogodku predstavili rešitev Check Point Harmony Connect, edino rešitev SASE (Secure Access Service Edge – konvergenca omrežnih in varnostnih tehnologij v samostojni oblaki platformi, ki omogoča varno in hitro transformacijo v oblak), osredotočeno na pre-

ventivno varnost, ki omogoča enostaven dostop do aplikacij podjetja, SaaS in interneta za kateregakoli uporabnika iz katerekoli naprave – in ključno – ne da bi pri tem ogrozili varnost podjetja.

Harmony Connect je 100-odstotna storitev v oblaku, ki je zasnovana za preprečevanje kibernetških napadov in združuje več izdelkov za varnost omrežja. Uvede se lahko v nekaj minutah in uporablja politiko dostopa ničelnega zaupanja (Zero Trust) z odlično uporabniško izkušnjo.

Po tem, ko bodo predstavili še napredno varnost za vašo e-pošto in sodelovanje, bo sledila še Check Point vizija za prihodnost.

Če želite vedeti več o tem, kaj lahko danes naredite za varnost podjetja in kakšne bodo rešitve prihodnosti, ne zamudite dogodka Check Point Cybersecurity Day.

Link za prijavo na dogodek:

Kontakt za dodatna vprašanja:

CheckpointTeamSlovenia@ingrammicro.com (PR)

INGRAM MICRO

Ingram Micro Ljubljana, d.o.o.

Gmajna 10,
1236 Trzin - Ljubljana
T: +386 1 600 25 80

E: checkpointteamslovenia@ingrammicro.com

W: si.ingrammicro.eu

INTERVJU: Maja Brajković, direktorica poslovne enote Endava Slovenija

Pomembna je svobodna izbira pri tem, kje in kako delamo

TUDI PODJETJE, KI TRENUTNO DELUJE V 64 MESTIH 27 DRŽAV IN JE PRISOTNO NA 5 CELINAH, NI IMUNO NA SPREMEMBE V DRUŽBI. S HIBRIDNIM NAČINOM DELA JIH OBRAČAJO V SVOJ PRID.

Pandemija, ki je svet prizadela v preteklih letih, je svet zasukala na glavo, a na tehnološkem področju se je v letu dni zgodilo več, kot bi se sicer najverjetneje v desetletju. Spoznali smo nove načine dela, in če podjetje deluje modro ter zna hkrati prisluhniti okolju in zaposlenim, raste in uživa zaupanje strank.

Endava ima multidisciplinarne ekipe inženirjev, produktnih strategov in strokovnjakov s specifičnimi znanji. Zlasti so aktivni v sektorjih, kjer imajo globoko inženirsko strokovnost, kot so plačila, bančništvo, zavarovalništvo, tehnologija, telekomunikacije, zdravstvo, mobilnost in malo-prodaja. Kako vse to združujejo in kako so prilagodili način dela in celo prostore podjetja, smo se pogovarjali z Majo Brajković, direktorico poslovne enote Endava Slovenija, ki nam je pojasnila tudi vzroke za selitev v nove prostore v Mariboru in Ljubljani.

Kaj pomeni, da ste se preselili »na svoje«? Pisarne v Ljubljani in Mariboru ste namreč imeli že prej.

Da, že prej smo imeli pisarne tako v Ljubljani kot v Mariboru. Premik »na svoje« pomeni, da smo se preselili v nove, samostojne pisarne, ki se bolje ujemajo z našimi poslovnimi potrebami in zagotavljajo moderno in učinkovito delovno okolje za naše zaposlene. Selitev predstavlja reorganizacijo našega delovnega prostora in nekaterih delovnih procesov, saj smo uvedli nove koncep-

te dela, kot so »ABW (Activity-Based Working)«, »hibridni načini dela« in »soseske«.

Kaj to pomeni v praksi?

»ABW« zaposlenim prinaša svobodno izbiro pri tem, kje in kako delajo. Ali je to v tišjem delu, namenjenem opravi, ki zahtevajo fokus, ali v območjih, namenjenih sodelovanju. Hibridni način dela pomeni, da lahko zaposleni izberejo, ali bodo delali od doma, iz pisarne ali bodo kombinirali oboje. Se pa zaposleni o vsem tem ne odločajo sami, temveč se uskladijo z ekipo in strankami – odvisno od projekta, na katerem delajo. Potem pa so tukaj še »soseske«, katerih glavni cilj je delo skupaj s svojo ekipo v za to namenjenem prostoru, ki je prilagojen specifičnim potrebam posamezne ekipe. Soseske lahko glede na število članov ekip in dogovorjen način dela znotraj teh rastejo ali se zmanjšujejo. Ti koncepti omogočajo večjo prilagodljivost, sodelovanje in prilagajanje spreminjajočim se delovnim potrebam, kar prinaša večjo učinkovitost in boljše ravnotežje med delom in zasebnim življenjem.

Kako to, da ste se za selitev odločili v teh gospodarsko zahtevnejših časih?

Odločitev o selitvi v nove prostore je bila strateška, saj verjamemo, da je nenehno vlaganje v zaposlene in zagotavljanje sodobnega in inovativnega delovnega okolja, ki podpira njihovo produktivnost in dobro počutje, ključno za naš ra-

Maja Brajković, direktorica poslovne enote Endava Slovenija

zvoj in rast. Naš fokus je vedno na zagotavljanju najboljših storitev za stranke. Trenutno gospodarsko okolje predstavlja nekaj izzivov, vendar smo prepričani, da nam bo skrbno načrtovana selitev omogočila, da bomo kot podjetje še naprej rasli in uspevali. Verjamemo, da bodo novi pisarniški prostori še dodaten element, ki nam bo pri tem pomagal.

Kako in v kolikšni meri je na hibridni način dela in na selitev vplivala pandemija Covid-19?

Pandemija je imela velik vpliv na način dela in je pospešila sprejetje hibridnega načina dela. Ta je odigral ključno vlogo tudi pri naši odločitvi za selitev, saj se ujema s ciljem zagotavljanja bolj agilnega in učinkovitega delovnega prostora, ki se lahko prilagaja spreminjajočim se potrebam naših zaposlenih in strank.

Izziv, s katerim se v naši panogi zadnjih nekaj let konstantno soočamo, je iskanje pravih IT strokovnjakov. Čeprav je pandemija razkrila velik potencial in številne priložnosti na področju razvoja storitev programske opreme, se morajo IT podjetja bolj kot kdaj prej izkazati s kreativnostjo, da bi premostila to vrzel. Še en vidik, ki bi ga omenila, se nanaša bolj na človeške interakcije: način, kako je pandemija spremenila medosebne odnose, je še vedno težko

Sejna soba »Spider-Man«, Ljubljana

razumeti in obrniti sebi v prid, zato potrebuje-
mo nove načine dela, ki lahko bolje naslovijo
potrebe naših sodelavcev. V zadnjih dveh letih
smo se osredotočili na bolj celovit pristop k eki-
pam, projektom in procesom, glavni cilj pa je
bil zagotoviti učinkovit prehod vseh naših
funkcij v hibridni način dela ter raziskati koristi
in možnosti, ki jih lahko ta okvir zagotavlja. Na-
daljevali smo z razvojem naših ljudi in posle-
dično privabljali nove talente.

Kaj to pomeni za stranke in lokalno skupnost?

Endavine nove pisarne v Ljubljani in Mariboru so
zgrajene tako, da našim zaposlenim omogočajo
udobno in produktivno delovno okolje, stran-
kam pa posledično boljše storitve in podporo.
Številne sejne sobe in neformalni prostori med
drugim omogočajo sodelovanje naših ekip s
strankami v živo, kar je pomembna prednost
novih prostorov in dodaten korak h kvalitetnim
dolgoročnim poslovnim odnosom.

Verjamemo, da lahko s poslovanjem iz novih pi-
sarn ne samo zagotovimo boljše storitve našim
strankam, ampak tudi prispevamo k razvoju in
rasti lokalnih skupnosti ter pomagamo negovati
IT talente na tem območju. Naj bo to preko par-
tnerstev z univerzami/fakultetami ali preko lo-
kalnih iniciativ. Prizadevamo si biti odgovoren in
aktiven korporativni del družbe na vseh trgih, na
katerih smo prisotni.

Kakšne prednosti novi prostori prinašajo zaposlenim?

Zaposleni lahko od novih pisarniških prostorov
pričakujejo številne koristi. "ABW" in hibridni na-
čini dela, ki smo jih uvedli, omogočajo prilagod-
ljivo in dinamično delovno okolje, ki je prilagoje-
no njihovim individualnim potrebam. Vsi skupaj
imamo tako dostop do različnih delovnih pro-
storov in območij, ki so prilagojena različnim de-
javnostim in nalogam, kot so skupinski prostori,
tihi prostori in območja za sprostitve. Koncept

*Osebnosti ostajajo ključni. V Endavi bodo
še naprej vlagali v pisarne in zagotavljali,
da bodo te živahna središča skupnosti,
ki podpirajo sodelovanje in skupinsko delo.
Sedež podjetja s tem postane navdihujoča
destinacija, ki krepi kulturno povezanost,
občutek skupnosti in pripadnosti.*

*V Endavi si želijo, da bi imeli ljudje več
možnosti pri izbiri, kje bodo delali.
Prehod na hibridno delovno okolje zahteva
tako prenovljen izgled pisarn kot nove
funkcionalnosti, ki jih nudijo zaposlenim,
da so ti najboljše, kot so lahko.*

Neformalni kotički pisarne, Maribor

sosesek pa med drugim zagotavlja občutek sku-
pnosti in sodelovanja, kar pomaga ustvariti po-
zitivno delovno kulturo.

Kako bo v novih prostorih viden Endavin pristop k trajnosti?

Endava si prizadeva za trajnostni razvoj in deluje
po načelih okoljske in družbene odgovornosti.
Nove pisarne odražajo to usmeritev z vključeva-
njem zelenih rešitev in energetske učinkovitih
tehnologij. To vključuje uporabo trajnostnih
materialov pri gradnji in opremljanju pisarn,
uvedbo ukrepov za zmanjšanje porabe energije
in vode ter spodbujanje zmanjšanja količine od-
padkov in recikliranja. Med drugim bomo skupaj
s podjetjem Skaza uvedli inovativno in okolju
prijazno rešitev – kompostnike Bokashi Organ-
ko. S tem se bomo pridružili prizadevanjem za
zmanjšanje prostornine bioloških odpadkov za
kar 25 % in s tem zmanjšali naš ogljični odtis.
Poleg tega med zaposlenimi spodbujamo upo-
rabo javnega prevoza, koles ali hoje na delovno
mesto. Trajnostna usmeritev Endave bo integri-
rana v dnevno delovanje novih pisarn, kar pod-
pira cilj družbeno odgovornega in trajnostnega
ravnanja podjetja.

Kakšna je vloga Slovenije v globalni zgodbi podjetja?

Slovenija in celotna Adriatik regija sta za Endavo
ključni. Naši sodelavci v Sloveniji igrajo pomemb-
no vlogo v globalni sliki. Tukaj smo odkrili veliko
izjemno talentiranih in predanih sodelavcev in
ponosni smo, da lahko sodelujemo z njimi.
Vsakozi se trudimo, da bi našim ljudem nudili
najboljše možne delovne pogoje. Tako kot na
nekaterih drugih lokacijah si želimo tudi v Slove-
niji postati "izbrani delodajalec".

Kakšna pa je dolgoročna vizija Endave za slovenski trg? In kakšen potencial vidite tu za rast ter vpliv na lokalno skupnost in gospodarstvo?

Zavedamo se, da je izobraževanje ključno za na-
daljnjo osebno rast in zato smo vzpostavili stra-
teške odnose z lokalnimi univerzami in drugimi
izobraževalnimi ustanovami v bližini naših loka-
cij, kar nam pomaga pri iskanju IT talentov in ra-
zvoju obetavnih karier za sedanje in bodoče so-
delavce. Prav tako želimo, da zaposleni upora-
bljajo druge učne platforme, ki smo jih za sode-
lavce vzpostavili na globalni ravni.

Sodelujemo tudi s tujimi platformami, kot so
O'Reilly Pluralsight, Udemy, LinkedIn Learning in
drugimi, da zagotovimo zaposlenim dostop do
najnovejšega tehničnega usposabljanja in ra-
zvoja s knjigami, videoposnetki, spletnimi uspo-
sabljanji, interaktivnimi izobraževanji in drugim.
Kot tehnologi razumemo pomembnost prizna-
nih certifikatov znotraj industrije, ki povečujejo
zaupanje naših strank in zaposlenim pomagajo
pri kariernem razvoju.

(P.R.)

ENDAVA d.o.o.

Ljubljana:
Vilharjeva cesta 46

Maribor:
Razlagova ulica 4
www.endava.com

TELEMACH

Poskrbite za najvišjo raven varovanja podatkov

V DANAŠNJEM DIGITALNEM SVETU JE VAROVANJE PODATKOV V PODJETJIH POSTALO ENO IZMED NAJPOMEMBNEJŠIH VPRAŠANJ. ZATO POTREBUJEJO STORITVE PONUDNIKA, KI MU LAHKO ZAUPAJO.

Na srečo obstaja širok nabor storitev, ki podjetjem omogočajo vzpostavitev robustnega sistema varovanja podatkov. V članku si bomo ogledali, kako lahko podjetja s kombinacijo različnih storitev kar najbolje poskrbijo za svojo varnost. Med najpogostejšimi izzivi podjetij so hekerski napadi, izguba podatkov in zagotavljanje skladnosti s predpisi o varovanju podatkov.

- Hekerski napadi predstavljajo resno grožnjo. Vzpostavitev učinkovitih varnostnih mehanizmov, kot so požarni zidovi, preverjanje pristnosti in nadzor dostopa, je pri tem ključna.
- Izguba podatkov se lahko zgodi zaradi tehničnih okvar, naravnih nesreč ali človeških napak. Redno izvajanje varnostnih kopij podatkov in njihovo shranjevanje v varnih in redundantnih okoljih omogoča hitro obnovo v primeru izgube.
- Skladnost s predpisi, kot je GDPR, je prav tako izredno pomembna. Za zagotavljanje varnosti in zasebnosti podatkov je potrebno skrbno načrtovanje in uporaba ustrezne varnostne tehnologije

STORITVE KOLOKACIJE IN NAJEM VIRTUALNIH STREŽNIKOV

Ena izmed učinkovitih rešitev za varovanje podatkov je uporaba storitev kolokacije strežnikov v podatkovnem centru. Telemach v svojem najsodobnejšem Tier III podatkovnem centru v Sloveniji zagotavlja varno okolje za širok spekter zahtev poslovnih strank. Kolokacija omogoča podjetjem, da svoje strežnike in druge IT naprave namestijo v zavarovanem in nadzorovanem okolju. S kolokacijo podjetja pridobijo prednosti, kot so redundantno napajanje, stabilna internetna povezava in visoka stopnja zaščite pred nepooblaščenimi dostopi. Poleg tega imajo na voljo tudi strokovnjake za informacijsko varnost, ki skrbijo za redno posodabljanje varnostnih mehanizmov ter nadzorujejo in preprečujejo morebitne grožnje. Pomembna rešitev, ki jo ponuja Telemach, je poleg vseh naštetih tudi najem virtualnih strežnikov

v primeru, ko podjetje potrebuje hitro in cenovno ugodno rešitev. Tako se mu ni treba podati v nakup strežniške infrastrukture. Podjetje lahko poljubno ustvarja in upravlja strežnike brez omejitev pri širitvi ali morebitnem zmanjšanju kapacitet.

VARNOSTNE KOPIJE IN OBNOVITEV PO KATASTROFI

Še ena izmed pomembnih storitev za varovanje podatkov je Backup as a Service (BaaS). BaaS omogoča podjetjem, da avtomatizirajo proces varnostnega kopiranja svojih podatkov in njihovo shranjevanje v varnih in redundantnih okoljih. To je ključno za hitro obnovo v primeru izgube ali okvare.

Pri storitvah BaaS ponudniki navadno omogočajo prilagodljivo izbiro intervalov varnostnega kopiranja, shranjevanje podatkov na oddaljenih strežnikih ali v oblaku ter enostavno obnovitev podatkov prek uporabniku prijaznih vmesnikov. Dodatna prednost BaaS je, da podjetja ne potrebujejo lastne strojne opreme za shranjevanje varnostnih kopij, kar zmanjšuje stroške in administrativno breme.

Poleg varnostnih kopij je ključna tudi vzpostavitev načrta za obnovitev poslovanja v primeru izrednih dogodkov. Disaster Recovery as a Service (DRaaS) je storitev, ki podjetjem omogoča hitro obnovo operativnih sistemov, aplikacij in po-

datkov po izpadu ali katastrofi. Zmanjšuje čas okrevanja in minimalizira poslovne izgube.

VARNOSTNE REŠITVE ZA ZAŠČITO ZNOTRAJ PODJETJA

Poleg zunanje infrastrukture je pomembno tudi zagotavljanje varnosti delovnih postaj in strežnikov znotraj podjetja. Uporaba sodobnih varnostnih rešitev, kot so protivirusni programi, protokolski odzivni sistemi (XDR), napredni požarni zidovi in sistemi za zaznavanje in preprečevanje vdorov (IDS/IPS), je ključnega pomena za zaščito podatkov na teh napravah.

Dodatno je za zagotavljanje celovitosti in zasebnosti informacij treba uporabiti ustrezno politiko gesel, šifriranja podatkov, systemskega posodabljanja in nadzora dostopa do podatkov.

TELEMACH KOT EDEN OD VODILNIH PONUDNIKOV CELOVITIH REŠITEV

Telemach je eden od vodilnih ponudnikov celovitih rešitev, ki zagotavljajo varnost podjetja na vseh nivojih (on premise, cloud, hibridne postavitev). Njihove visokokakovostne storitve so prilagojene potrebam posamezne stranke. Rešitve omogočajo najvišjo raven varnosti podatkov brez velikih investicij v infrastrukturo in IT-ekipo, strankam pa omogočajo mirno spanje.

Več lahko najdete na www.telemach.si

(P. R.)

ADVANT

Galaxy V – tehnološko najbolj napredne UPS naprave

UPS NAPRAVE SERIJE GALAXY V, PROIZVAJALCA APC BY SCHNEIDER ELECTRIC, SO POSTAVILE NOVE MEJNIKE IN TEHNOLOŠKE STANDARDE ZA TO PODROČJE. PONUJAJO BISTVENA IZBOLJŠANJA IZ VIDIKA ENERGIJSKE UČINKOVITOSTI IN TRAJNOSTI, PONUJAJO NAJNAPREDNEJŠO STOPNJO ZANESLJIVOSTI IN REDUNDANCE TER VSE TO DOSEGAJO V ZELO KOMPAKTNI IZVEDBI.

Serijske UPS-ov Galaxy V se začne z modularnim modelom Galaxy VS, ki pokriva moči od 10 do 150kVA. Zasnovan je za robne, majhne in srednje velike podatkovne centre ter druge poslovno kritične aplikacije. Naslednji je Galaxy VM, na voljo v 160 in 200kVA ohišju, in je namenjen za velike podatkovne centre ter industrijske aplikacije.

Novi Galaxy VL je prav tako modularne izvedbe, na voljo v zmogljivostih od 200 do 500kV. Zasnovan je za srednje velike in velike podatkovne centre, za ponudnike kolokacij in za kritične aplikacije. Za konec smo prihranili še Galaxy VX v velikostih od 500 do 1500kVA.

Modela Galaxy VS (10-150kW) in Galaxy VL (200-500kW) sta na trg prišla kot zadnja. Poleg klasičnih naprednih rešitev imata integrirane najnovejšo tehnologijo, ki do tega trenutka na trgu UPS sistemov še niso bile poznane:

- **LiveSwap modularnost** – za razliko od razširjene HotSwap tehnologije omogoča menjavo modulov v on-line režimu napajanja porabnikov in pri tem dejansko ščiti uporabnika pred električnim udarom.
- **99-odstotna učinkovitost** v načinu EConversion™ omogoča povrnitev naložbe v 2-3 letih v srednje velikih in velikih podatkovnih centrih.
- **50 % bolj kompaktna izvedba** od povprečja v panogi.

LIVE SWAP JE NOVA TEHNOLOGIJA, KI BOLJE ŠČITI ZAPOSLENE IN OMOGOČA POSLOVANJE BREZ IZPADOV

Tehnologija LiveSwap predstavlja na današnji dan edino zares varno tehnologijo modularne izvedbe UPS naprav. Številni proizvajalci ponujajo t. i. HotSwap tehnologijo zamenjave ali razširitve modulov brez prekinitev napajanja porabnikov. Zaradi številnih nesreč, ki so se v praksi dogajale pri uporabi te tehnologije, so vsi renomirani proizvajalci preklicali možnost HotSwap med On-Line obratovanjem UPS naprav.

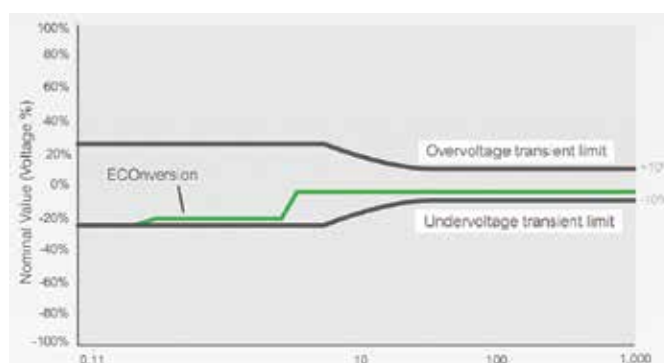
»Tehnologija LiveSwap je inovativna in certificirana rešitev, ki nudi zaščito pred električnim udarom v postopku dodajanja ali zamenjave modulov med On-Line napajanjem porabnikov. To pomeni, da med petimi običajnimi koraki postopka vgradnje novega ali zamenjave okvarjenega

modula UPS brezprekinitveno napaja porabnike, pri tem pa zagotavlja, da je za osebo, ki izvaja zamenjavo pod napetostjo, vpadna energija manjša od 1,2cal/cm²,« pojasni Branko Jovanović, strokovnjak za načrtovanje podatkovnih centrov v podjetju ADVANT.

ECONVERSION TEHNOLOGIJA OMOGOČA 99 % UČINKOVITOST

Vsi modeli serije Galaxy V ponujajo način dvojne pretvorbe (Double Conversion), ki je splošno sprejeta tehnologija v vseh večjih UPS napravah. Galaxy V serija pa ima vgrajeno večfunkcijsko delovanje. Poleg klasične dvojne pretvorbe omogoča dodatni režim EConversion. To je način delovanja z izjemno visoko 99 % učinkovitostjo.

Torej, kako deluje? V načinu EConversion je vhodni PFC usmernik izklopljen. To je namenjeno varčevanju z energijo in izboljšanju splošne učinkovitosti UPS. »Tisto, kar resnično razlikuje način EConversion v seriji Galaxy V od visoko učinkovitih načinov drugih proizvajalcev UPS, je ta pametna funkcija, pri kateri se izhodni pretvornik UPS ne izklopi, ampak ostane vklopljen in deluje v stanju mirovanja. Torej izhodni pretvornik v resnici ne dela ničesar in zato ne zapravlja nepotrebne energije. Ker je izhodni pretvornik vklopljen, je razsmernik vedno pripravljen prevzeti obremenitev v primeru zunanje okvare napajanja, enako kot v klasičnem On-Line načinu delovanja,« dodaja Jovanović.

Ob tem je potrebno dodati, da finančni prihranki, ki jih je mogoče doseči z uporabo EConversion, niso le znatni, ampak dejansko odplačajo napravo pred potekom njene življenjske dobe, pri večjih sistemih pa celo v 2-3 letih. Istočasno je pa seveda pomemben tudi prispevek k trajnosti in varovanju okolja. Več informacij o UPS napravah na www.advant.si. (P. R.)

Advant d.o.o., Ljubljana, Cesta na Brdo 119A
Telefon: +386 1 470 00 00 | E-pošta: info@advant.si

ARHIVSERVIS

Odločili smo se. Poslovali bomo brezpapirno! Kaj sedaj?

STE TUDI VI MED TISTIMI, KI SE VSAKO LETO SPOPADAJO S POPLAVO PAPIRJEV IN DOKUMENTOV?

Ste že razmišljali o tem, kako bi izboljšali učinkovitost upravljanja dokumentacije ter prihranili dragocen prostor in čas? V tem članku vam predstavljamo primerjavo med klasično hrambo in e-hrambo, ki vam bo pomagala sprejeti informirano odločitev.

IZBERITE PRAVO REŠITEV ZA SVOJE POTREBE

Predstavljamo vam primer podjetja, ki posluje 12 let, ima 30 zaposlenih in letno ustvari dokumentacije za 100 fasciklov. Vsak fascikel vsebuje 400 listov ali dokumentov, kar je skupno 48.000 strani. Poleg tega imajo tudi 40 kadrovskih map. Vse to zahteva neizogiben prostor za hrambo.

Za primerjavo smo preučili ponudbe več ponudnikov digitalizacije arhiviranja, ki ponujajo storitve digitalizacije in elektronske hrambe. Pri simulaciji smo upoštevali ceno z DDV in 50 % popustom in prišli do zanimivih rezultatov:

- Simulacija digitalizacije (max cena): končna cena s 50 % popustom in DDV: 52.531,95

- Simulacija digitalizacije (min cena): končna cena s 50 % popustom in DDV: 30.517,75 €
- Simulacija prevzema in hrambe dokumentov 10 let: končna cena s 50 % popustom in DDV: 17.468,30 €

E-hramba predstavlja sodobno in učinkovito rešitev za upravljanje dokumentacije, ki prinaša številne prednosti, je pa precej dražja od prevzema in hrambe dokumentov.

Tu so nekatere ključne prednosti e-hrambe:

- prostorska optimizacija,
- hitra dostopnost in iskanje dokumentov,
- boljša varnost in zaščita z ustrezno avtentikacijo in gesli, poleg tega lahko vzpostavite tudi varnostne kopije,
- enostavno upravljanje in organizacija, saj lahko dokumente kategorizirate, označite ...
- ekološka in trajnostna rešitev, ki prispeva k zmanjšanju porabe papirja.

Izkoristite prednosti e-hrambe, da boste imeli več prostora, hitrejši dostop do dokumentov in boljšo varnost, a še vedno se lahko odločite za klasiko, ki je cenejša ter postopoma prehajate na digitalizacijo.

Pri izbiri med klasično hrambo in e-hrambo je pomembno, da temeljito preučite svoje potrebe in se posvetujete s strokovnjaki. ARHIVSERVIS.SI vam nudi celovito podporo in rešitve, prilagojene vašim specifičnim zahtevam.

HRAMBA ALI E-HRAMBA?

Vsaka strokovno postavljena in vodena hramba zagotavlja optimizacijo vašega poslovanja in predstavlja sodobno rešitev za upravljanje dokumentov, ki omogoča učinkovito in varno poslovanje. S prehodom na zunanega ponudnika hrambe lahko dosežete večjo produktivnost, zmanjšate stroške papirne dokumentacije ter prihranite prostor in čas.

ARHIVSERVIS.SI (Medarhiv d.o.o. SO.P in Griffin d.o.o.) so preverjeni strokovnjaki na področju digitalne transformacije s celovito ponudbo podpore in rešitev, prilagojenih specifičnim zahtevam podjetij. Spletna akademija 365DIGITAL.SI pa vam omogoča dostop do strokovne

PODARIMO VAM
BON ZA VARNOSTNO UNIČENJE
DO 1 TONE VAŠE DOKUMENTACIJE
V VREDNOSTI 300,00 EUR

Pridružite se Limonadi, sestanku, na katerem boste skupaj s strokovnjaki iz ARHIVSERVIS.SI brezplačno določili vaš trenutni digitalni indeks, preverili digitalne kompetence zaposlenih, skupaj z njimi boste zastavili tudi trajnostno naravnani načrt poslovanja.

Kontakt: tanja@arhivservis.si

ga znanja in veščin, ki so ključne pri dvigu kompetenc in pri uspešni implementaciji digitalnih rešitev. Za več informacij o (e)hrambi se obrnite na info@arhivservis.si.

Specializirani so za digitalizacijo različnih procesov, vključno z digitalizacijo HR in prodajno/na-

bavnih procesov ter digitalizacijo razvojne in tehnične dokumentacije vse do A0 formata. Njihove storitve so celovite in prilagojene vašim potrebam, kar omogoča učinkovito upravljanje dokumentov ter trajnostno in družbeno odgovorno poslovanje.

Poleg tega vam nudijo pomoč pri izračunu učinka povračila naložbe (ROI) ter izdajo potrdila, ki potrjuje trajnostni in ekonomski učinek uporabe digitalnih rešitev.

(P.R.)

Medarhiv d.o.o. SO.P

Ljubljana: Litostrojska cesta 44b
Celje: Kidričeva ulica 13

080 48 45

info@arhivservis.si

ARHIVSERVIS.SI

365° DIGITAL

ZAUPAJTE VAŠE DOKUMENTE STROKOVNJAKOM

*Ste naveličani zapravljanja dragocenega prostora in časa
za shranjevanje in urejanje obsežne poslovne
dokumentacije?*

Želite poslovati lahkotno in brez skrbi?

Odločite se za digitalno poslovanje z ARHIVSERVIS.SI

080 48 45

info@arhivservis.si

www.arhivservis.si

SOLID WORLD

SOLIDWORKS z dostopom do storitev v oblaku

VERJETNO BI SE VEČINA UPORABNIKOV PROGRAMSKE OPREME **SOLIDWORKS** STRINJALA, DA JE USTREZNA INFORMIRANOST IN USKLAJENOST VSEH UDELEŽENCEV V PROCESU RAZVOJA IZDELKOV SVOJEVRSTEN NAPOR IN IZZIV.

Razpoložljiv čas od začetka razvoja do končnega izdelka je vse krajši in neusklajenost podatkov je pogosto glavno ozko grlo ter vir napak in zamud v celotnem procesu in s tem povezanih stroškov.

Z uporabo oblčnih zmogljivosti **3DEXPERIENCE** platforme lahko uporabniki presežejo omejenost komunikacije in izmenjave informacij ter si olajšajo sodelovanje – tako znotraj kot zunaj podjetja.

PLATFORMA 3DEXPERIENCE – SVEŽ PRISTOP V POSLU IN INOVACIJAH

Dassault Systèmes se je odločil, da od 1. julija 2023 vse nove namizne licence **SOLIDWORKS** vsebujejo dostop do storitev v oblaku, do katerih bodo lahko z doplačilom dostopali tudi vsi obstoječi naročniki programske opreme **SolidWorks**, ki bodo tako lahko svoje delo dvignili na višjo raven.

Oblčne storitve, ki bodo vključene v **SOLIDWORKS** licence, bodo zagotavljale večjo učinkovitost in produktivnost pri oblikovanju izdelkov. Do svojih podatkov boste lahko dostopali kjerkoli in kadarkoli, kar bo omogočilo hitrejšo odločitve in skupno delo na projektih. Poleg tega pa bodo podatki varno shranjeni v oblaku, vam pa ne bo treba investirati v lastno strežniško infrastrukturo in z njo povezane storitve.

Dodatno pa vam bodo oblčne storitve omogočale boljšo uporabniško izkušnjo, saj boste lahko uporabljali različne aplikacije in orodja, ki so integrirana v oblaku. Predvsem pa boste lažje sodelovali in komunicirali s svojimi sodelavci in

strankami, kar bo omogočilo hitrejšo in bolj učinkovito reševanje problemov.

Skupna raba in označevanje datotek

Z novimi zmogljivostmi **3DEXPERIENCE** platforme lahko delite 3D modele s komerkoli neposredno iz **SOLIDWORKS**-a ali brskalnika, poleg tega lahko modele tudi označite s pomočjo različnih orodij, ki jih ponuja aplikacija. Pridobivanje povratnih informacij v realnem času in interakcija o vašem delu z drugimi osebami je tako le še klik stran.

Shranjevanje in potrjevanje dokumentov

S pomočjo **3DEXPERIENCE** platforme lahko zdaj podatke varno shranite v oblaku, poleg tega pa lahko uporabljate še različna orodja za deljenje podatkov, upravljanje življenjskega cikla izdelkov preko različic in revizij, lahko pa tudi pregledate dizajn samega izdelka kar v brskalniku, brez nameščanja dodatne programske opreme. Podatke lahko shranite v oblak kar iz **SOLIDWORKS**-a, ki zagotavlja varno vozlišče za shranjevanje in dostop do vašega dela. Če delo vključuje tudi sodelovanje z drugimi uporabniki, lahko preko **3DEXPERIENCE** platforme svoje dokumente zaklenete, dodatno pa lahko dokumentu določite revizijo, stanje delovnega toka ali pa dodate posamezne oznake, meritve oz. opombe. Z uporabo **3DEXPERIENCE** platforme bodo vaše datoteke vedno na mestu, dostopne vsem uporabnikom in posodobljene.

Upravljanje in nadzor

Če vaše delo zahteva tudi upravljanje podatkov, imate na **3DEXPERIENCE** platformi popoln dostop do zbirke orodij, ki pomagajo upravljati podatke, delati s formalnimi spremembami in odobritvami in preverjati projektna opravila. Te rešitve rastejo z vami in povezujejo **SOLIDWORKS** s platformo **3DEXPERIENCE**, kjer lahko širite vaše delo še na različna druga področja razvoja izdelka, kot sta napredna simulacija ali izdelava.

ENOSTAVNA UPORABA

Z uporabo **SOLIDWORKS** in **3DEXPERIENCE** platforme se dvigne nivo delovnega procesa v podjetju, saj z uporabo orodij platforme prihranite čas, potreben za razvoj izdelka, posledično so tudi stroški manjši. Sam sistem je zelo prilagodljiv, kar pomeni, da lahko spreminjamo vloge oz. pravice in s tem dostop do različnih aplikacij. Uporaba oblčnih storitev je zelo enostavna, poleg tega se močno zmanjša možnost napak v procesu razvoja izdelka, ker še poveča dodano vrednost. Prednost je predvsem v tem, da lahko s centralizirano platformo nadomestimo več orodij, ki so se za izmenjavo informacij uporabljala v preteklosti (mail, OneNote, Google Drive ...). Če razmišljate o rešitvi za upravljanje inženirskih podatkov in želite oblčno rešitev na ključ, ki jo je enostavno nastaviti in implementirati, potem je **3DEXPERIENCE** platforma prava izbira za vas. Izkoristite varnost, sodelovanje, mobilnost, shranjevanje in skupno rabo 3D CAD podatkov v oblaku, kot želite in ko želite.

(P.R.)

SolidWorld
3D advanced solutions
SLOVENIJA

Solid World, d. o. o.

Rusjanova ulica 10, 1235 Radomlje
telefon: 01/422 49 04

spletna stran: www.solidworld.si
e-poštni naslov: info@solidworld.si

TRITON

V podatkovnem centru morate imeti vse pod nadzorom

PODATKOVNI CENTRI SO UTRDBE, ZNOTRAJ KATERIH SE NAHAJA CELOTNA IT INFRASTRUKTURA. TRITON KOT PROIZVAJALEC KABINETOV PONUJA REŠITVE SISTEMSKIH KABINETOV IN RAZLIČNIH IZVEDB ZA RAZLIČNE VELIKOSTI PODATKOVNIH CENTROV.

Pomembnosti podatkovnih centrov ne gre podcenjevati, saj ima lahko vsaka motnja v njih za podjetje dolgoročne posledice. Njihovo delovanje je močno odvisno tudi od oblikovanja, ureditve in velikosti, postavitve sistemskih kabinetov v verige ali sklope, pravilnega hlajenja in odvajanje toplote, integracije redundantnih sistemov napajanja in številnih drugih dejavnikov. Poleg tega sta pomembna dejavnika tudi varnost in zaščita podatkovnega centra ter aktivne opreme, ki se nahaja v podatkovnem centru. V portfelju podjetja Triton boste našli tako zidne in samostoječe sistemske kabinete kot kabinete za posebne potrebe in celostne rešitve za podatkovne centre z vso pripadajočo dodatno opremo. Zahvaljujoč tesnemu sodelovanju in podpori njihovih razvojnih skupin lahko ponudijo zanesljive, finančno in operativno učinkovite rešitve.

HLAJENJE IN NAPAJANJE STA NAJVEČJA IZZIVA PODATKOVNEGA CENTRA

Največja izziva v podatkovnih centrih sta torej učinkovito hlajenje in napajanje. Strežniki porabijo ogromne količine energije in posledično oddajajo veliko toplote, ki je največji ubijalec elektronike.

Podjetje Triton se je izziva lotilo z različnimi hladilnimi tehnikami, ki jih je implementiralo v podatkovne centre po vsem svetu.

- Hladne in tople cone (angl. hot/cold aisle): Ena izmed najbolj pogostih hladilnih rešitev za podatkovne centre. Omarice in kabineti so usmerjeni drug proti drugemu, hladen zrak pa se dovaja skozi perforirane ploščice na dvignjenem dvojnem podu.

- Omejena hladna cona: Vroče točke, ki lahko nastanejo pri sistemu hladnih in toplih con, se rešuje z omejeno hladno cono. Ta fizično loči hladen zrak od toplega. Tako je ustvarjen ločen prostor za vroč in hladen zrak, ki preprečuje njuno mešanje.
- Zaprta modularna hladilna rešitev: Zaprta modularna rešitev podatkovnega centra omogoča maksimalno energetske učinkovitost. Podjetje Triton jo lahko oblikuje in izdelava po merah stranke. V eni sobi so lahko območja ne le z različnimi delovnimi temperaturami, ampak tudi z različno gostoto toplotne obremenitve. Modularna hladilna rešitev omogoča kombiniranje poljubnega števila regalov in hladilnih enot.
- Talni dovod: Ta metoda poveča učinkovitost hladnega zraka z njegovim dovajanjem skozi dvojni dvignjeni pod neposredno do nameščene IT opreme. Prednost tega načina

hlajenja je velika fleksibilnost pri načrtovanju rabe prostora.

POLEG VARČNOSTI JE POMEMBEN TUDI NADZOR

IT oprema v podatkovnih centrih zahteva veliko energije. Varčnost je zagotovo na prvem mestu vsakega podjetja, a je izvedljiva le s poglobljenim nadzorom posameznega sistema. Gre za dva elementa, ki sta skoraj nerazdružljiva. Podjetje Triton podatkovne centre opremi z razdelilnimi ploščami, ki omogočajo vklop/izklop posameznih naprav in vpogled v temperaturo in vlago v strežniških omarah. Podjetje pa lahko poljubno doda vrsto scenarijev in pogojev preverjanja.

Z njihovimi rešitvami so opravljeni podatkovni centri svetovno znanih operaterjev, kot ta Vodafone in T-Mobile; pa univerzitetne ustanove, kot je Západočeská univerzita; zaupajo jim tudi mediji (Česká televize) in banke (Česká národní banka – LAKA CZ s.r.o.); pa podjetji VSHosting ter BENESTRA in mnogi drugi.

Dodatne informacije o rešitvah Triton za podatkovne centre vas čakajo na www.techtrade.si. (P.R.)

Triton je češko podjetje s 30-letno tradicijo. Sprva je bila njihova glavna dejavnost usmerjena v prodajo komponent za izgradnjo računalniških omrežij, danes pa v EU slovi kot kakovosten proizvajalec kabinetov za podatkovne centre. Dovolj zgovorno je dejstvo, da se je njihov proizvodni obrat in ene hale velikosti 4500 kvadratnih metrov z leti povečal za več kot trikratnik, podjetje pa ima danes več kot 190 zaposlenih. Kar 75 odstotkov vseh proizvodov namenjajo izvozu.

TECHTRADE

Tech Trade

Blatnica 8, 1236 Trzin

+386 1 562 21 11

www.techtrade.si

ANNI

Napadi na račune Microsoft 365 so vse pogostejši. Kako se zaščititi?

V POSLOVNIH OKOLJIH JE KIBERNETSKA VARNOST DANES BOLJ POMEMBNA KOT KADARKOLI PREJ. TUDI CILJANI NAPADI NA UPORABNIŠKE RAČUNE MICROSOFT 365 SO VSE POGOSTEJŠI. MI POZNAMO REŠITEV, S KTERO BOSTE NA VARNI STRANI.

Gre za rešitev, ki je namensko razvita in brezšivno integrirana v okolje Microsoft 365. Kljub temu, da gre za kompleksno orodje, vklop 365 Total Protection za upravljanje varnosti in skladnosti za okolje Microsoft 365 ne bi mogel biti bolj enostaven – v 30 sekundah in s tremi kliki. Potrebno je le registrirati podatke podjetja, se povezati z Microsoftom in vklop je opravljen. Nato je vaša naloga zgolj to, da kar najbolje izkoristite Microsoftove oblačne storitve.

Zaščita 365 Total Protection se integrira tudi s sistemom e-pošte, vsi vidiki upravljanja varnosti pa so poenostavljeni do te mere, da odpade celo potreba po vzdrževanju in posodabljanju. Obenem lahko uporabniške račune enostavno upravljate in v nekaj sekundah ustvarite nove. Podjetje ANNI, ki vam priskrbi omenjeno zaščito podjetja Hornet Security, nudi dva obsežna paketa za upravljanje varnosti vašega podjetja, razvita za okolje Microsoft 365.

S 365 Total Protection Business prejmete celovito varnostno rešitev s široko paleto funkcij, ki za-

gotavljajo varovanje vaše e-pošte in podatkov v okolju Microsoft 365.

Različica Enterprise pa zajema zakonsko skladno arhiviranje e-pošte z naprednimi funkcijami in ponuja inteligentno zaščito pred naprednimi trajnimi grožnjami z uporabo varnostnih mehanizmov, ki temeljijo na umetni inteligenci.

365 TOTAL PROTECTION BUSINESS

Za 365 Total Protection Business lahko rečemo, da je osnovna različica, čeprav je pri napredni varnostni rešitvi, o kateri je govora, težko govoriti o »osnovni« varnosti, saj ta zajema tehnologije, ki vrhunsko ščitijo vaše delovno okolje pred spletnimi nepravilnostmi in omogočajo boljše e-poštno izkušnjo.

Različica 365 Total Protection Business spremlja celoten e-poštni promet v realnem času in opredeli možnosti glede filtriranja in dostave, poleg tega pa tudi preprečuje neposredno dostavo sporočil, razvrščenih kot glasila, obvestila in e-pošta informativne narave. Zagotavlja za-

ščito pred vdori ali pošiljanjem nepooblaščenih prilog datotek v skladu z varnostno politiko podjetja, prav tako pa ima v skladu s pravili podjetja razširjen filter za samodejno preverjanje e-poštnega prometa.

Pri tem ne moremo govoriti samo o rešitvi, ki preverja e-pošto, saj ima za zaščito pred grožnjami tudi večstopenjski filtrirni sistem in omogoča poglobljeno analizo za takojšnje odkrivanje in obrambo pred novimi vrstami groženj in napadov.

S 365 Total Protection Business boste imeli vedno na voljo pregleden vmesnik za centralni nadzor iz e-poštnega odjemalca Outlook s seznama prijateljev in neženelih pošiljateljev. Orodje zagotavlja osrednji nadzor nad enotnimi podpisi e-pošte v celotnem podjetju, zapisi kontaktnih podatkov pa se samodejno ujemajo z aktivnim imenikom. Nastavite lahko tudi samodejno integrirane oglašne pasice ali povezave v podpis e-pošte za zunanjo poslovno komunikacijo, pri tem pa lahko določite posamezne skupine uporabnikov.

365 Total Protection Business vključuje samodejno integracijo enotnega in zakonsko skladnega sporočila podjetja (na primer glede odgovornosti pri vsakem odhodnem sporočilu). Tudi v tem primeru lahko določite skupino uporabnikov, pri katerih naj bo pasica dodana.

Pri varnosti 365 Total Protection Business podjetja Hornet Security kibernetiskim napadalcem ne pušča veliko manevrskega prostora, saj vsebuje rešitev za zmogljivo šifriranje za zaščito e-poštne komunikacije pred nepooblaščenimi spremembami ali dostopom tretjih oseb ter zaščito notranje komunikacije in občutljivih vsebin pred vohunjenjem. Centralno upravljana rešitev TrustChain pa poskrbi za varen nadzor politike šifriranja ter individualno opredelitev varnostnih pravil, ki se uporabljajo za komunikacijo po e-pošti. Poleg tega ščiti zaupno e-poštno komunikacijo s partnerji, ki ne uporabljajo tehnologije šifriranja.

365 Total Protection Business:

- sledenje e-pošti,
- upravljanje z oglasno e-pošto,
- nadzor vsebine,
- filter skladnosti,
- Zaščita pred grožnjami,
- Outlook sezname,
- e-pošta in podpisi,
- inteligentni oglasi 1-Click,
- izjava o odgovornosti,
- globalno šifriranje S/MIME in PGP,
- nadzor nad šifriranjem,
- zaščita spletne pošte.

365 TOTAL PROTECTION ENTERPRISE Z NAPREDNIMI FUNKCIJAMI

365 Total Protection Enterprise je rešitev podjetja Hornet Security, ki uporabnikom nudi »nekaj več«. Z njo boste imeli v podjetju rešitev, ki bo poskrbela, da bo v okolju Microsoft 365 vse pod nadzorom. Prednosti, ki jih nudi, je kar nekaj. Odlikuje jo arhiviranje e-pošte takoj po prejemu in odpremi sporočil, ki je avtomatizirano, zakonsko skladno in revizijsko zaščiteno. Prav tako do arhivskih podatkov enostavno dostopate kadarkoli (v okviru zakonskih obdobj hrambe).

Napredna rešitev nudi obsežno iskanje po celotnem besedilu s številnimi funkcijami filtriranja in natančno lokacijo iskanih podatkov. Vgrajene ima tudi mehanizme forenzične analize ter algoritme in mehanizme odkrivanja na osnovi umetne inteligence – vse to rešitvi omogoča učinkovito obrambo pred naprednimi grožnjami.

Pred zlonamernimi povezavami v e-poštnih sporočilih uporabnike ščitijo varne povezave. 365 Total Protection Enterprise deluje tako, da

365 Total Protection Enterprise:

- arhiviranje e-pošte,
- 10-letna hramba e-pošte,
- eDiscovery,
- forenzične analize,
- varne povezave,
- ATP zaščita s peskovnikom,
- nadzor škodljivih URL naslovov,
- analizator kode QR,
- globalna varnostna nadzorna plošča,
- obvestilo o zlonamerni programski opremi,
- zaščita v primeru nepredvidenih dogodkov,
- zlonamerna programska oprema Ex post.

nadomešča izvirne povezave s prepisano različico, ki jo pregleda Hornet Security. Tako se s klikom na povezavo sproži poglobljeno spletno pregledovanje ciljnih spletnih mest.

Nudi ATP zaščito s peskovnikom pred ciljnimi in kombiniranimi napadi z dinamičnimi analizami ter nadzor škodljivih URL naslovov oziroma zaščito vseh internetnih povezav iz e-poštne komunikacije. Pri podjetju Hornet Security niso pozabili niti na zaščito pred zlonamernimi QR kodami, vgrajenimi v slike.

V varnostni nadzorni plošči boste lahko imeli vsak trenutek pred seboj pregled upravljanja varnostnih rešitev podjetja in pregled nad grožnjami. Na voljo bodo obsežne informacije o grožnjah ter poskusih napadov – vključno z vrsto in vektorjem napada. Vedno boste prejeli tudi obvestilo o škodljivi e-pošti ali kodi, ki je bila kasneje razvrščena kot škodljiva, poleg tega pa boste prejeli še oceno tveganja.

365 Total Protection Enterprise je učinkovita zaščita pred sistemskimi napakami s samodejno takojšnjo aktivacijo rešitve.

Potem pa je tu še nekaj: Če so že dostavljena e-poštna sporočila med analizami na nižji ravni, ki temelji na umetni inteligenci, prepoznana kot potencialno zlonamerna, naknadno brisanje pooblaščenim varnostnim uslužbencem in skrbnikom omogoča, da sprožijo takojšen zaščitni ukrep.

IDEALNA REŠITEV ZA VARNOSTNO KOPIRANJE

Vemo, da so varnostne kopije zlata vredne. Vsak od nas se je že kdaj srečal s to težavo. Zaradi njih smo bili zgolj slabe volje ali pa je izguba celo vplivala na poslovanje podjetja. S 365 Total Protection Enterprise rešitvijo za varnostno kopiranje pridobite v podjetju celovito zaščito pred izgubo podatkov za uporabnika Microsoft 365 in za skupinske poštne predale (vključno z e-pošto, kalendarji, stiki), klepete Teams (vključno s posamezni-

mi in skupinskimi klepetalnicami ter vsemi datotekami, ki so v skupni rabi prek storitve Teams) ter knjižnice dokumentov OneDrive in SharePoint. Granulirane zmogljivosti za obnovitev datotek in e-pošte omogočajo, da lahko z naprednimi funkcijami izberete posamezne datoteke za obnovitev za račune OneDrive, SharePoints in končne točke. Vse datoteke in mape iz izbrane delovne postaje ali prenosnega računalnika s sistemom Windows lahko obnovite v prvotni računalnik ali v strežnik za upravljanje končnih točk. Poleg tega rešitev omogoča revizijo dejavnosti varnostnega računa. Pregledate lahko vrsto dejanj, kot so uporabniki, ki omogočajo ali onemogočajo poštne predale, Teams, OneDrive in varnostne kopije SharePoint, dejavnosti brskanja po podatkih ter zahteve za obnovitev.

Varnostno kopiranje:

- avtomatizirano varnostno kopiranje poštne predale, Teams, OneDrive in SharePoint,
- obnovitev poštne predale, klepetov ekip, OneDrive, SharePoint,
- varnostno kopiranje in obnovitev končne točke v sistemu Windows,
- revizija dejavnosti varnostnega računa.

Več najdete na www.varen.it

(P.R.)

**CYBER
SECURITY
TEAM**
@ANNI

Anni d.o.o.

Motnica 7a, Trzin,

T: 01/ 5800 800 • info@varen.it

Toni JERŠIN • M 041 820 577

Matej PERNEK • M 051 323 343

www.varen.it

T-2

Celovite in prilagodljive storitve podatkovnega centra prihodnosti

V DOBI DIGITALNE REVOLUCIJE, KO SE PODJETJA IN ORGANIZACIJE SOOČAJO S POTREBO PO UČINKOVITI IN ZANESLJIVI IT-INFRASTRUKTURI, JE KLJUČNO RAZUMETI RAZLIČNE VIDIKE POVEZOVANJA IN SHRANJEVANJA PODATKOV.

Izpostaviti moramo nekaj konceptov, ki so ali bodo v bližnji prihodnosti ključni za uspeh podjetij v sodobnem informacijskem svetu. To so storitve v oblaku, gostovanje kolokacije, virtualno zasebno omrežje (VPN) ter spletno gostovanje.

Storitve v oblaku T-2 Cloud predstavljajo napredno infrastrukturno platformo za masovno virtualizacijo, namenjeno velikim IT podjetjem, javni in državni upravi, lokalnim skupnostim ter zagonskim podjetjem. Potencialnim uporabnikom s svojim oblaknim okoljem na zahtevo nudijo optimalne, varne, zanesljive in avtomatizirane rešitve za realizacijo najbolj dinamičnih projektov. Storitve so stroškovno učinkovite, kar pripomore k večji razpoložljivosti virov.

Na tem področju je ponudba podjetja T-2 sestavljena iz različnih programskih rešitev družbe Red Hat, ki zagotavljajo visoko zmogljivo in zanesljivo okolje.

Najprej naj omenimo Red Hat® OpenStack® Platform, ki omogoča masovno virtualizacijo sistemskih virov. Ta platforma omogoča učinkovito izkoriščanje virov in prilagodljivo upravljanje virtualnih okolij. Red Hat Ceph® Storage je rešitev za odprto, masivno skladišče podatkov. Potem pa je tu še Red Hat OpenShift® – platforma, ki zagotavlja izvajanje mikrostoritvene arhitekture, s katero sta omogočena razvoj in upravljanje aplikacij v t.i. kontejnerskem okolju, vključno z različnimi moduli za večjo prilagodljivost.

Ob vsem naštetem je izrednega pomena hitra razširljivost virov ter upravljanje glede na potrebe strank. S tem, ko T-2 Cloud deluje v Sloveniji, zagotavlja nizke latence, hitre povezave ter podporo v slovenskem jeziku. Poleg tega nudi svetovanje in pomoč pri prenosu rešitev v T-2 Cloud okolje.

MOŽNOSTI UPORABE T-2 CLOUD

T-2 Cloud ponuja številne možnosti uporabe. Naročniki lahko svobodno razvijajo svoje storitve in aplikacije na način, ki je neodvisen od oblaka. Objavijo in uporabljajo jih lahko v svojih privatnih ali javnih oblakih, pri čemer za razvoj uporabljajo enaka orodja in vmesnike.

T-2 Cloud okolje, ki temelji na IaaS (Infrastructure-as-a-Service) in PaaS (Platform-as-a-Service), je posebej optimizirano za mikrostoritveno IT arhitekturo, ki uporablja kontejnerje. To omogoča razvoj aplikacij z intenzivno uporabo API komunikacij, tehnologijo umetne inteligence in stroj-

nega učenja (AI in ML). Poleg tega je okolje v celoti pripravljeno za gradnjo rešitev s paradigmo robnega računalništva (Edge Computing).

GOSTOVANJE KOLOKACIJE PRINAŠA VRSTO PREDNOSTI

Storitev gostovanja, ki jo ponuja podjetje T-2, strankam omogoča varno in zanesljivo namestitev njihove IKT opreme v naprednem podatkovnem centru glede na specifične zahteve naročnika. Poleg prilagodljivosti nudi T-2 tudi različne možnosti zakupa strežniških omar. Naročniki lahko izbirajo med zakupom polovice omare, cele ali več njih. Ob tem morate vedeti, da lahko vedno računate na nemoteno delovanje brez izpadov, saj T-2 zagotavlja UPS napajanje, ki skrbi za zanesljivo oskrbo z električno energijo tudi v primeru izpada glavnega napajanja.

VARNO IN ZANESLJIVO OMREŽJE VPN

Za zagotavljanje varnega in zanesljivega notranjega omrežja ter omogočanje oddaljenega dostopa zaposlenim do elektronske pošte, pomembnih vsebin in informacij, pri T-2 priporočajo uporabo storitve navideznega zasebnega omrežja. Ta rešitev omogoča vzpostavitev varnih povezav med različnimi lokacijami vašega podjetja. Tako boste lahko nemoteno izvajali delovne naloge ne glede na to, ali ste prisotni v pisarni ali delate od doma.

KAJ PA SPLETNO GOSTOVANJE?

Naj omenimo še možnost spletnega gostovanja. Vsekakor je za zagotovitev stalne dosegljivosti vaše spletne strani pomembno, da izberete zanesljivo in varno gostovanje. Pri T-2 imajo poslovni uporabniki možnost izbire med lastnim spletnim strežnikom ali gostovanjem na spletnem strežniku T-2, kjer prejmete brezplačno 1 GB spletnega prostora (možnost dodatnega zakupa prostora).

Več rešitev podjetja T-2 lahko najdete na spletni strani www.t-2.net (P.R.)

XENON FORTE

Zasebni oblak za varnost vaših podatkov

ZASEBNI OBLAK, KI GA LAHKO POSTAVIMO NA STREŽNIKIH NAS SYNOLOGY, OMOGOČA VSE PREDNOSTI, KI JIH PONUJAJO STORITVE V OBLAKU.

Če se odločate med zasebnim ali javnim oblakom, vas bom poskušal prepričati, da razmislite o prednostih zasebnega oblaka z uporabo rešitve Synology Drive.

Javni oblak si predstavljajte kot ogromno parkirišče, kjer lahko vsak parkira svoj avto in do njega dostopa kadarkoli. Zdaj pa si predstavljajte zasebno parkirišče, kjer lahko parkirate samo vi in vaši zaupanja vredni prijatelji in družina. Katero bi izbrali? Seveda zasebno parkirišče, ker je varno in izključno. Podobno kot zasebno parkirišče, vam zasebni oblak nudi več nadzora, varnosti in prilagodljivosti kot javni oblak.

Ko uporabljate Synology Drive, dobite zasebno oblako storitev, ki je prilagojena za uporabo na NAS strežnikih Synology. To pomeni, da imate na svoji napravi popoln nadzor nad svojimi podatki. Ni vam treba skrbeti, da bi do vaših podatkov dostopali nepooblaščen uporabnik ali da bi bili izpostavljeni tveganjem za hekerske napade in druge varnostne grožnje.

Rešitev Synology Drive ponuja inteligentno funkcijo različic – verzioniranje, kar pomeni, da lahko spremljate spremembe, ki so bile narejene na vaših datotekah, in obnovite prejšnje različice, če je potrebno. Ta funkcija je zlasti koristna za delovne skupine, ki delajo na skupnih projektih,

saj pomaga zagotoviti, da vsi delajo na najnovejši različici datoteke.

Poleg tega ponuja granularna dovoljenja, kar pomeni, da lahko nadzirate, kdo ima dostop do katerih datotek in map. Prav tako lahko za različne uporabnike nastavite različne ravni dostopa, odvisno od njihovih vlog in odgovornosti. Ta funkcija pomaga zagotoviti, da so vaši podatki varni in da lahko do njih dostopajo samo pooblaščen uporabniki.

Nenazadnje, Synology Drive ponuja sinhronizacijo v realnem času, kar pomeni, da se vsaka sprememba, ki jo naredite na datotekah na eni napravi, takoj sinhronizira na vse povezane naprave. Ta funkcija je še posebej koristna za oddaljene ekipe, ki potrebujejo dostop in delo na datotekah iz različnih lokacij.

Za dodatno zaščito prenosa podatkov pa si lahko postavite tudi lasten VPN strežnik, ki omogoča oddaljen in varen dostop do virov, ki so v skupni rabi v lokalnem omrežju Synology NAS.

VARNOSTNO KOPIRANJE

Synology ponuja številne rešitve za varnostno kopiranje podatkov. Ena od možnosti je tudi Synology Drive. Za bolj zahtevne pa je na voljo zbirka Active Backup, ki ponuja številne rešitve

za varnostno kopiranje podatkov iz različnih virov – fizičnih in virtualnih strežnikov, osebnih računalnikov ali podatkov, ki so shranjeni v oblaknih storitvah, kot sta Office 365 in G Suite.

Synology je živ dokaz, da cena ne odraža vedno kakovosti izdelka. Rešitve, kot je na primer zbirka Active Backup, ki poleg finančnih prednosti prinaša tudi varno hrambo, dostopnost podatkov od koderkoli in hitro obnovo podatkov, Synology svojim uporabnikom ponuja brezplačno.

DISKI SYNOLOGY ZA VEČJO ZANESLJIVOST

Synology je že pred tremi leti predstavil prvo linijo diskov, ki so bili namenjeni le uporabi v zahtevnejših okoljih. Po zaslugi integracije z operacijskim sistemom DSM omogočajo napovedovanje življenjske dobe na podlagi dejanskih delovnih obremenitev in omogočajo večjo zanesljivost pri projektih, kot so virtualizacija, shranjevanje podatkovnih baz z veliko količino prometa, umetna inteligenca in HPC.

Z novo serijo HAT3300 NAS pa so pri Synologyju pokazali, da poslušajo potrebe uporabnikov in želijo zagotoviti še večjo zanesljivost tudi domačim uporabnikom in manjšim podjetjem. Serija diskov z oznako HAT3300 NAS, predstavitev je najavljena za naslednji mesec, bo v začetku namenjena samo modelom serije Plus ter nižje in le tistim ki so bili izdelani v letu 2018 ali kasneje. Izdelalo jih je podjetje Seagate na osnovi modela Ironwolf, z njimi primerljive pa bodo tudi cene.

Več najdete na www.xenon-forte.si

(P.R.)

Xenon forte d.o.o.

Letališka cesta 29, 1000 Ljubljana
01 54 84 800 | info@xenon-forte.si
www.xenon-forte.si

KINGSTON

Kingston DC600M: zmogljiv SSD pogon za podatkovne centre

VSE VEČJI OBSEG PODATKOV IN NARAŠČAJOČA POTREBA PO HITROSTI TER ZANESLJIVOSTI SHRANJEVANJA PREDSTAVLJATA KLJUČNE IZZIVE ZA PODATKOVNE CENTRE.

V iskanju učinkovitih rešitev Kingston, vodilno podjetje na področju pomnilniških naprav, predstavlja že četrto generacijo SSD pogonov za podatkovne centre. Tu je Kingston DC600M, optimiziran za mešane delovne obremenitve.

Vedeti moramo, da je danes izredno pomembno, kakšen SSD disk uporabljamo za katero »nalogo«. V podatkovne centre se vgrajuje več SSD pogonov kot kadarkoli prej – in Kingston na tem področju kraljuje. Za podatkovne centre je torej potrebno izbrati SSD disk, ki je temu namenjen in optimiziran za tovrstno delovanje. Uporabniki pričakujejo vrhunsko namensko opremo in doslednost njenega delovanja, na kar se lahko pri izdelkih, ki jih razvijejo strokovnjaki podjetja Kingston, vedno zanesemo.

Kingston DC600M je izjemno zmogljiv SSD pogon, ki temelji na tehnologiji SATA 3.0, 6Gbps. Opremljen je s 3D TLC NAND pomnilnikom, ki omogoča optimalno ravnotežje med kapaciteto, vzdržljivostjo in učinkovitostjo. Namenjen je »mešani uporabi« delovnih obremenitev, kar pomeni, da se odlično obnese pri različnih vrstah nalog v podatkovnih centrih.

Ena izmed ključnih značilnosti DC600M je strojna podpora za zaščito podatkov PLP (Power Loss Protection). S pomočjo kondenzatorjev za shranjevanje energije SSD zagotavlja, da se podatki v primeru nepričakovanega izpada električne energije ne izgubijo. To torej zmanjšuje možnost podatkovne izgube in zagotavlja, da se pogon ob naslednjem zagonu sistema ponovno uspešno vzpostavi. S tem DC600M omogoča visoko stopnjo zanesljivosti in integritete podatkov, kar je v podatkovnih centrih ključnega pomena.

Poleg tega je DC600M zasnovan tako, da zagotavlja doslednost zakasnitve (latence) in visok IOPS zmogljivosti (količina vhodno/izhodnih operacij, ki jih lahko izvede nek sistem, pogon ali naprava v eni sekundi). To je ključno za sistemsko integracijo, hipermerilne podatkovne centre in ponudnike oblačnih storitev, ki zahtevajo visoko zmogljive naprave za shranjevanje, te pa morajo omogočati hitro in zanesljivo izvajanje opravil.

Kingston je posebno pozornost posvetil tudi kapacitetam, ki so na voljo za DC600M. Ta model SSD pogona je na voljo v obsegu kapacitet od 480 GB do impresivnih 7680 GB. S tako širokim naborom lahko podatkovni centri prilagodijo svoje potrebe glede na obseg in vrsto podatkov, ki jih obdelujejo.

V skladu s pričakovanji podatkovnih centrov so Kingstonovi izdelki znani po visoki kakovosti, zanesljivosti in učinkovitosti. DC600M ni pri tem nobena izjema.

KLJUČNE LASTNOSTI POGONA KINGSTON DC600M

- Pogon DC600M SSD je opremljen z napajalnimi kondenzatorji, ki zagotavljajo zaščito podatkov uporabnika v primeru nepričakovanega izpada napajanja (Hardware-based PLP). Tako bodo podatki ostali varni tudi ob izpadu električne energije, kar preprečuje morebitno izgubo ali poškodbe podatkov. Poleg tega funkcionalnost pripomore k izboljšanju splošne zmogljivosti pogona.
- Pogon DC600M SSD zagotavlja optimizirano predvidljivost zmogljivosti, kar je pomembno za izpolnjevanje pogodbenih ravni storitev (SLA) ali drugih dogovorjenih standardov. To pomeni, da lahko pričakujete dosledno visoko zmogljivost, ki je ključna za poslovno uspešnost in zagotavljanje zadovoljstva uporabnikov.
- AES 256-bitno šifriranje: DC600M SSD ima vgrajeno zaščito z AES 256-bitno enkripcijo. Podatki, shranjeni na pogonu, so šifrirani z močnim šifrirnim algoritmom, ki zagotavlja varnost in zasebnost občutljivih informacij. Ta funkcionalnost je še posebej koristna za zaupne ali pomembne podatke, saj zagotavlja dodatno raven zaščite.
- Kot smo že omenili, je pogon DC600M SSD na voljo v različnih kapacitetah, pri čemer lahko doseže velikost hrambe do 7680 GB. Ta prostor za shranjevanje omogoča uporabnikom, da nadgradijo in upravljajo svoje potrebe, še posebej v primerih, ko so potrebne večje količine prostora, na primer pri obdelavi velikih količin podatkov ali strežniških okoljih.

PCplus

acord

Acord-92 d.o.o.,
Stegne 13, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 (0)1 583 72 30
e-pošta: info@acord-92.si

brezplačna tel. št.: 080 26 29
www.acord-92.si

Več podatkov lahko najdete na www.kingston.com.

(P.R.)

OUR SPACE APPLIANCES

Kako dobri so vaši digitalni varnostniki?

VEČINA PODJETIJ ZA ZAŠČITO SVOJE DIGITALNE KRAJINE IN PREMOŽENJA SKRBI Z NAMESTITVIJO POŽARNIH PREGRAD NA INTERNETNIH PREHODIH, PROTIVIRUSNIMI IN PROTISMETNIMI PROGRAMI. A TO ŠE ZDALEČ NI DOVOLJ ZA PREMETENE KIBERNETSKE KRIMINALCE.

Podjetja morajo zato okrepiti svoj digitalni ščit, predvsem pa svojo reaktivno delovanje zamenjati s proaktivnim pristopom – aktivno iskati napadalce in škodljive kode v svojem omrežju, sistemih, aplikacijah ... Podjetjem vseh velikosti je jasno, da morajo dvigniti lastno kibernetsko zaščito, če ne želijo biti lahke tarče.

»S tehnološkimi rešitvami lahko podjetja poskrbijo za preprečevanje napadov tako, da najprej poskrbijo za osnovno digitalno higieno, ki obsega posodabljanje naprav in sistemov, omejevanje dostopa do virov ter ozaveščanje uporabnikov,« pravi Žiga Humar, vodja oddelka kibernetske varnosti v podjetju Our Space Appliances, in doda: »Podjetje nikoli ne ve, ali se ga bo v naslednjih dneh/tednih lotil kak akter ogrožanja. A če napadalce aktivno išče, lahko marsikateri napad prepreči. Preventiva pa je v svetu kibernetske varnosti vedno znatno cenejša od kurative, saj so stroški sanacije varnostnih incidentov vsa-ko leto višji.«

POMOČ UMETNE INTELIGENCE

Varnostni inženirji si pri svojem delu pomagajo z različnimi zbirkami informacij o grožnjah. Te vsebujejo tudi t. i. indikatorje o napadalcih, ki navadno obsegajo IP-naslove, domene, elektron-

ske naslove, izračunanje zgoščene vrednosti datotek in različice programske opreme, ki jih uporabljajo »digitalni zlikovci«. Zbrane indikatorje nato primerjajo s podatki iz IT-okolja podjetja, največkrat z uporabo rešitve za upravljanje varnostnih dogodkov (SIEM), ti podatki pa so dobrodošli tudi za namene blokiranja škodljivih vsebin in povezav že na požarnih pregradah – torej preden bi digitalna grožnja lahko sploh »potrkala« na vrata podjetja.

»Obstajajo javno dostopne zbirke informacij o grožnjah, za katere skrbijo varnostne skupnosti na podlagi aktualnih poskusov napadov. Primeri takšnih zbirk so Dshield.org Block List, Proofpoint Emerging Threats, CrowdSec Fire, Feodo Tracker in podobne. Uporaba teh zbirk za avtomatsko blokiranje prometa na požarni pregradi je lahko povsem legitimen ukrep za dvig kibernetske zaščite organizacije z zavedanjem, da se lahko zgodi, da bo podjetje sem ter tja blokiralo tudi legitimne IP-naslove, ki se znajdejo na takšnih seznamih,« pojasni Humar.

Poleg zbirk, ki jih pripravljajo varnostne skupnosti, obstajajo tudi zbirke, za katere skrbijo varnostna podjetja. Ta se zbiranja podatkov lotijo na različne načine. Nekatera informacije zbirajo preko odjemalcev, nameščenih na delovnih postajah in strežnikih. Tako so podatki različnih organizacij uporabljeni za gradnjo indikatorjev, kar utegne biti sporno z vidika zaupnosti. Impresiven je pristop podjetja Recorded Future, ki se je že leta 2009 zbiranja varnostnih podatkov lotilo v slogu varnostno-obveščevalnih služb. Omenjeno podjetje izvaja avtomatiziran zajem besedil, slik ter zvočnih in video posnetkov iz več kot milijon različnih virov, ki so dostopni tako na javnem kot tudi na temnem delu spleta. Zbrane podatke nato analizirajo in določijo, ali gre za dejansko informacijo o grožnji. Pri tem sodeluje tudi »hišna skupina« Insinkt Group, ki še obogati informacije o grožnjah in z njimi dodatno trenira algoritme umetne inteligence. Rezultat je Intelligence GraphTM, ki je preslikava kibernetsko-realnega sveta v interno podatkovno zbirko.

AVTOMATIZACIJA POSTAJA NUJA

Očitno je, da analize tako obsežne količine virov podatkov ni mogoče izvajati s človeškimi viri.

»Recorded Future za izvajanje analiz uporablja napredno umetno inteligenco. Ta samodejno razbira vsebino, klasificira besedilo, prevaja

Žiga Humar, vodja oddelka kibernetske varnosti v podjetju Our Space Appliances

vsebino iz osmih jezikov, določa kontekst posamezne grožnje, zaznava verjetnost uresničitve dogodka ter napove, kdaj naj bi se dogodek zgodil. Pri tem rešitev izkorišča zmogljivosti procesiranja naravnega jezika in prediktivno analitiko. S pomočjo velikih jezikovnih modelov lahko analitiki kibernetskih ali geopolitičnih groženj v nekaj sekundah ustvarijo poročila o posameznih grožnjah ali za posamezen sektor,« je navdušen Humar, ki pravi, da je rešitev podjetja Recorded Future nepogrešljiv pripomoček za vsakega varnostnega strokovnjaka in varnostno-operativni center.

Varnostni strokovnjaki poudarjajo tudi pomen avtomatizacije varnostnih preverjanj. Danes varnostni analitiki 80 % časa porabijo za zbiranje in procesiranje podatkov ter 20 % časa za analizo. To velja čim prej obrniti.

Več najdete na spletni strani www.ourspace.si

(P.R.)

Our Space Appliances,
družba za informacijski inženiring d.o.o.

Stegne 11c, 1000 Ljubljana

E: info@ourspace.si
T: + 386 (0)1 810 03 43

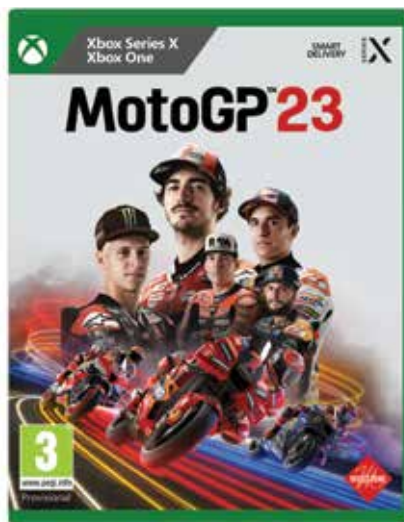

DIABLO IV

Nič manj kot enajst let je minilo od izida Diabla III, za katerega so pri Blizzardu potrebovali kar nekaj let, da so ga popilili in spravili v širo užitvansko obliko. Toda veliko ljubiteljev ni trojki nikdar odpustilo živahnije barvne palete, lahkotnejšega vzdušja in igralnih sprememb. Zato se četrta inkarnacija slovitega akcijskega RPG-ja vrača k moreči, dostikrat že prav grozljivi atmosferi enice in dvojke, seveda z bistveno sodobnejšo grafiko in nadgrajeno strukturo. Igra se ne bo več odvijala v conah instancah, marveč v odprtem svetu, katerega pet regij bo moč raziskati v poljubnem zaporedju. In prisoten je občutek, da se je realnočasovno sekljanje pošasti z barbarom, coprnico in drugimi premaknilo bližje igram MMO, saj so v svetu nenehno prisotni številni drugi igralci. Kako se bo publika odzvala? Bomo videli.

MotoGP 23

Kolo se vrti naprej in MotoGP-ju 20, 21 in 22 sledi MotoGP 23. Razvijalec je še vedno isti, italijanski Milestone, pogon tudi, zato sta bistveni vpraša-

nji dve: ali bo poskrbljeno tako za poznavalce serije kot za novince in kakšne so novosti glede na prejšnja leta. V skladu s počasnim, a zanesljivim razvojem, ki so ga oboževalci že vajeni, je osrednja noviteta verjetno kar dinamično vreme, ki se bo spreminjalo med tekmo in tako zapletalo položaj. Potem je tu še napreden sistem pomoči, na podlagi katerega ustvarjalci trdijo, da je MotoGP 23 namenjen vsakomur. Spletno igranje je sedaj rangirano, medtem ko je pri razredih prisoten Moto3.

TOUR DE FRANCE 2023

Podobno kot motociklistična simulacija MotoGP se počasi, a zanesljivo razvija tudi serija Tour de France (delajo jo pri francoskem Cyanidu) z uradno licenco tega slovitega kolesarskega tekmovanja. Najnovejša različica se zanaša predvsem na kolesarsko kariero z lastno ustvarjenim kolesarjem v načinu Pro Team. Ne le, da skrbimo za biciklista, v tem načinu vodimo tudi celotno ekipo, s katero začnemo na dnu kolesarskega

sveta in se trudimo, da bi nas opazili organizatorji največjih mednarodnih tekem in nas povabili na dirko proti najboljšim. To seveda pomeni prav sodelovanje na Tour de France, ki je prisoten z vsemi enaindvajsetimi uradnimi etapami letošnje dirke, od ravnin do gora.

KILLER FREQUENCY

Ubijalska frekvenca je prvoosebna grozljiva pustolovščina, v kateri postanemo gostitelj nočne radijske oddaje. V njej se dogaja nekaj posebnega: tiste, ki pokličejo vanjo, zasleduje skrivnostni morilec. Tako moramo izza svoje mize z mikrofonom žrtve pravilno usmerjati, kar spomni na serijo Five Nights at Freddy's. Odločitve sprejemamo v dialogih, ki povedo, kaj naj klicatelj stori – ni pa seveda nujno, da bo naša odločitev pravilna! Sem in tja bomo stopili proč od mize, raziskali nivo, pobrali koristne predmete in rešili

kakšno uganko. A kmalu se bomo spet znašli za mešalko in mikrofonom, saj bo treba v eter iz delujočega kasetofona in CD-predvajalnika spustiti glasbo. Saj veste – na radiu je tišina smrt! Buahahaha!

F1® 23

Novo leto in nova formula ena, kot smo že navajeni. Letos je poudarek na izboljšani fiziki, ki botruje bolj realistični in avtentični dirkalni izkušnji tako pri pospeševanju kot zaviranju in rotaciji. Podmnožica tega je skrb za igralce, ki uporabljajo igralni plošček oziroma joypad, saj sistem PrecisionDrive tega približa volanu. Naslednja vidna novost so rdeče zastave (prvič po letu 2014!), ki ustavijo dirko in se pridružujejo varnostnemu avtomobilu, sprožijo pa jih različne stvari, od nesreč do prehudega dežja. Navzoč bo zgodbeni način z dirkačem Aidnom Jacksonom, ki dirka za izmišljeno ekipo Konnersport. Ni pa izmišljena natančno poustvarjena steza v Las Vegasu, ki se bo pridružila aktualnim program in nekaj dodatnim, kot so Katar, Šanghaj, Paul Ricard in Portimao.

ILUSTRIRANA ZGODOVINA
PREDSTAVLJENA V STOTIH ZGODBAH!

INŽENIRSTVO

Inženirstvo znanost pretvori v prakso in izboljšuje življenje. Zahtevni problemi, ki so navdihnili izume in spremenili naše domove, mesta, in način življenja.

REDNA CENA: 29,99 €
144 strani

MOŽGANI

Knjiga sledi razvoju nevroznanosti, ki raziskuje, kako možgani upravljajo telo, zaznavajo svet ter ustvarjajo naša čustva, misli in osebnosti.

REDNA CENA: 29,99 €
144 strani

MATEMATIKA

Podajte se na potovanje, po skrivnostnih odkritjih, ki vas bodo popeljala daleč onkraj šolskega seštevanja in vam pokazala pravo moč matematike.

REDNA CENA: 29,99 €
144 strani

ASTRONOMIJA

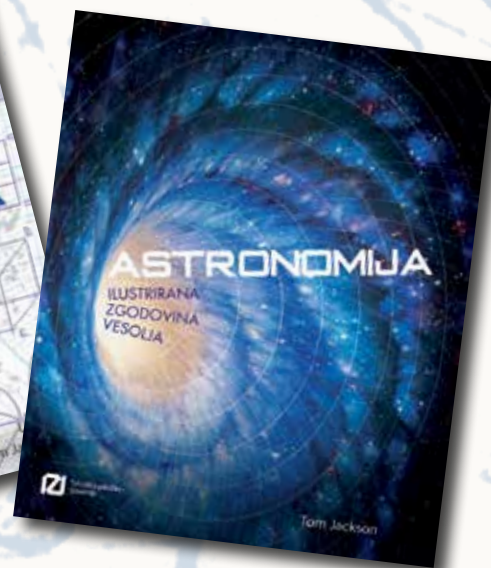
Astronomija postavlja velika vprašanja: kje sem in od kod prihajam? Trenutno še vedno vidimo samo en odstotek vesolja, vse drugo je temno. Bomo kdaj videli vse?

REDNA CENA: 29,99 €
144 strani

Prejemnica znaka
ZLATA HRUŠKA
za kakovostno knjigo.

Misli in dejanja velikih
mislecev spletajo
čudovite zgodbe!

cena posamezne
knjige: 18 €

Kaj je satelitska komunikacija Snapdragon Satellite?

ANDROID TELEFONI RAZLIČNIH CENOVNIH RAZREDOV BODO KMALU DOBILI SATELITSKO POVEZLJIVOST.

Satelitska komunikacija pod taktirko naših prstov ni več stvar vohunskih romanov in znanstvenofantastičnih televizijskih oddaj. Najnovejši iPhone se v nujnih primerih že lahko poveže s sateliti. Zdaj pa podjetje Qualcomm, ki ga najbolj poznamo kot proizvajalca mobilnih čipov, prinaša to tehnologijo tudi na telefone Android. Ime Snapdragon Satellite se je na medmrežju začelo pojavljati v začetku leta 2023. Telefoni, ki naj bi podpirali Qualcomm satelitsko komunikacijo, so že skoraj tu.

Tukaj je vse, kar morate vedeti o satelitski komunikaciji Snapdragon Satellite. Kako bo delovala in kakšen vpliv bo imela na uporabo pametnih telefonov?

QUALCOMM VSTOP NA PODROČJE SATELITSKEGA POVEZOVANJA

Kot že ime pove, je Snapdragon Satellite Qualcommov vstop na področje satelitskega povezovanja. Večina Android pametnih telefonov že uporablja družino čipov Snapdragon podjetja

Qualcomm, kar pomeni, da bo ta funkcija imela občutno večje število uporabnikov kot satelitska povezljivost pri najnovejšem iPhoneu. Pričakujemo lahko, da bo na voljo na vseh čipih Qualcomm z integrirano podporo za 5G, vključno s cenejšimi čipi iz serije 4.

Tako kot ostale možnosti satelitske povezljivosti pri pametnih telefonih, tudi Snapdragon Satellite ni namenjen zamenjavi vašega mobilnega načrta. Namenjen je samo za tiste trenutke, ko izgubite tako mobilno kot Wi-Fi povezavo – ko ste izgu-

Vaš najljubši kanal
vam bo zaupal
vsebino

naslednje številke...

 MEDIA TV Kapucinski trg 8, p.p. 114 Škofja Loka E-mail: info@media-tv.si	 SPONKA TV www.sponka.tv E-mail: info@sponka.tv	 TV AS Murska Sobota Gregorčičeva ul. 6, 9000 Murska Sobota p.p. 203, T.: 02/ 521 30 30 info@tv-as.net, www.televizijaas.si	 GORENJSKA TELEVIZIJA P.P. 181, Oldhamska cesta 1A 4000 Kranj T.: 04/ 233 11 55 info@tele-tv.si, www.tele-tv.si	 TELEVIZIJA ETV Loke pri Zagorju 22, 1412 Kisovec GSM: 041-779-390 televizija@etv-hd.si, www.etv-hd.si
 NET TV Ob blažovici 115, Limbuš info@xtension.si T.: 02/252 68 07	 TV ŠIŠKA Kebetova 1, Ljubljana tvsiska@kabelnet.si T.: 01/505 30 53	 INFOJOTA Informacijski kanal Ajdovščina infojota@email.si gsm: 040 889 744	 VTV - VAŠA TELEVIZIJA Žarova 10, Velenje tel.: 03/ 898 60 00, fax: 03/ 898 60 20 vstvstudio@siol.net, www.vstvstudio.com	 TELEVIZIJA MEDVODE Cesta kom. Staneta 12, 1215 Medvode T.: 01/361 95 80, F.: 01/361 95 84
			 NOVA GORICA Gregorčičeva 13, Dornberk T.: 05/335 15 90, F.: 05/335 15 94 info@vitel.si, www.vitel.si	

bljeni v divjini, ko ste obtičali na nepoznanem vrhu ali pa se sproščate na križarki sredi oceana. Snapdragon Satellite ne bo nadomestil vaše mobilne naročnine, predvsem zato, ker ne podpira glasovnih klicev ali prenosa podatkov. Samoumevno je, da je satelitska povezava draga in počasna, zato je ne morete uporabljati za vse. Po navedbah podjetja Qualcomm bo Snapdragon Satellite sprva podpiral le nujna besedilna sporočila, običajna sporočila pa bodo sledila kasneje. Ko boste potrebovali povezavo z nujnimi storitvami, bo funkcija najprej vzpostavila povezavo s sistemom Garmin Response. Nato bo posredovala vaše GPS koordinate lokalnim reševalnim službam. Kasneje naj bi Snapdragon Satellite omogočal tudi pošiljanje in prejemanje običajnih besedilnih sporočil (brez podpore za glasovne klice ali prenos podatkov), vendar s strogo omejitvijo 140 bajtov na sporočilo. Čeprav se morda zdi (pre) malo, je to nekoliko večja količina od Appleove rešitve, ki trenutno deluje le za nujne klice.

KAKO DELUJE SNAPDRAGON SATELLITE?

Qualcomm pravi, da je njihov vodilni čip Snapdragon 8 Gen 2 že združljiv s satelitsko povezljivostjo, vendar funkcija še ni pripravljena in posledično ni na voljo javnosti.

Kar zadeva delovanje tehnologije s tehničnega vidika, najnovejši 5G modem Snapdragon X70 podjetja Qualcomm prinaša podporo za nove ultra-visokofrekvenčne pasove. To omogoča telefonu, da neposredno komunicira s sateliti v nizki orbiti. Ker so ti sateliti postavljeni višje od tipičnih zemeljskih telefonskih stolpov, lahko zagotovijo pokritost na veliko širšem območju. Podobno kot Garmin tudi Qualcomm za Snapdragon Satellite uporablja satelitsko konstelacijo podjetja Iridium, ki ima konstelacijo 66 satelitov in ima sedež v Virginiji. Če se vam zdi ime Iridium znano, je to zato, ker uporablja Garmin satelite te družbe tudi za svoje komunikacijske naprave inReach. Na drugi strani tehnice se je Apple za satelitsko povezljivost povezal s podjetjem Globalstar, ki razpolaga s konstelacijo 48 satelitov. Kot že rečeno imata podjetji Qual-

Tako izgleda, ko uporabljate satelitsko povezljivost na iPhoneu 14.

comm in Iridium ključno prednost. Snapdragon Satellite bo imel večjo pokritost po vsem svetu. Za razliko od satelitske povezljivosti iPhonea, ki ne bo delovala nad določeno zemljepisno širino, Qualcomm poudarja pokritost od pola do pola. Tisti, ki živijo na severu Kanade ali na Aljaski, bodo še najbolj veseli nove satelitske funkcije. Sprva bo Snapdragon Satellite na voljo samo v Severni Ameriki in Evropi.

Glede na predstavitev, ki smo jo videli na sejmu CES 2023, bo sčasoma mogoče uporabljati obstoječo telefonsko številko za pošiljanje besedilnih sporočil, tudi ko boste povezani s satelitom. Zato je zelo verjetno, da je Qualcomm pri vzpostavitvi satelitske platforme sodeloval tudi z operaterji.

KATERI ANDROID TELEFONI PODPIRAJO SNAPDRAGON SATELLITE?

Morda se sprašujete, ali proizvajalci lahko preprosto izdajo programsko posodobitev, da omogočijo Snapdragon Satellite na obstoječih telefonih s čipom Snapdragon 8 Gen 2. Najbrž ne. Poleg pravega čipa in modema bodo pametni telefoni morali imeti tudi posebno strojno opremo za anteno. Preprosto povedano ne pričakujte, da bodo vsi vrhunski pametni telefoni iz leta 2023 podpirali satelitske klice. Na primer Galaxy S23 Ultra zagotovo ne podpira potrebnih pasov. Kljub temu bo Qualcomm verjetno poskušal Snapdragon Satellite čim prej lansirati na trg, saj se že zdaj sooča z zaostreno konkurenco na tem področju. Poleg iniciative podjetja Apple je ameriški operater T-Mobile sodeloval s podjetjem SpaceX, da bi v prihodnosti omogočil satelitsko pokritost v svojem omrežju. To obljublja satelitsko povezljivost za vse obstoječe 5G pametne telefone, ne zgolj za tiste z specializiranimi modemi in strojno opremo.

Ko bo Snapdragon Satellite začel delovati, boste najverjetneje morali uporabiti poseben meni ali vmesnik, ki vam bo pomagal usmeriti vaš pametni telefon v smer satelitov v nizki orbiti. Vzpostavitev povezave bo lahko trajala nekaj sekund, še posebej, če bo med uporabnikom in satelitom morebitna ovira. Po navedbah podjetja Qualcomm lahko tudi krošnje dreves povzročijo zakasnitve okoli deset sekund na sporočilo. Qualcomm je na MWC 2023 sporočil, da lahko novo tehnologijo pričakujemo do konca leta 2023.

AKTUALNO

90% pokritost

ODDAJA NA RADIU, PRISLUHnite NAM!

**Na vašem najljubšem radiu
prisluhnite tedenskim oddajam,
ki jih za vas pripravljamo v
uredništvu Računalniških novic.**

RADIO I ZELEN VAL 93,1 MHz 96,2 MHz 97,0 MHz www.radiozelenival.com	RADIO I KRKA 106,6 MHz www.radiokrka.com
RADIO I Univox Petek 14:00 in Ponedeljek 19:00 99,5 MHz 106,8 MHz 107,5 MHz www.univox.si	RADIO I ALFA Četrtek ob 8:10 in Ponedeljek ob 15:30 103,2 MHz 107,8 MHz www.radio-alfa.si
RADIO I moj radio Četrtek ob 14:50 in Sobota ob 7:10 107 MHz 102,6 MHz www.mojradio.com	RADIO I KRANJ 97,3 MHz www.radio-kranj.si
RADIO I ROBIN Četrtek ob 18:00 99,5 MHz 100 MHz www.radiorobin.si	RADIO I NOVA Torek ob 20:10 in Sobota ob 17:10 106,9 MHz www.radionova.si
RADIO I ODMEV Sobota ob 12:15 in Ponedeljek ob 18:30 90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz www.radio-odmev.si	RADIO I ŠTAJERSKI VAL Torek ob 12:30 93,7 MHz 87,6 MHz www.radio-stajerski-val.si
RADIO I GEOSS Torek ob 13:20 in Torek ob 16:30 89,7 MHz radiogeoss.si	RADIO I Velenje Sreda 17:45 107,8 MHz www.radiovelenje.com
RADIO I OGNJIŠČE Četrtek ob 19:15 104,5 MHz 105,9 MHz 107,3 MHz radio.ognjisce.si	RADIO I SORA Ponedeljek 17:10 89,8 MHz 91,1 MHz 96,3 MHz www.radio-sora.si
RADIO I NTR Četrtek 19:30 91,1 MHz 107,1 MHz www.radiotomi.si	RADIO I 94 Četrtek ob 21:30 96,2 MHz 97,8 MHz 104,1 MHz 102,6 MHz 100,2 MHz www.radio94.si
RADIO I TOMI Vsaki dan ob 11:00, 16:00 in 23:30 www.radiotomi.si	RADIO I SRAKA 94,6 MHz www.radiosraka.com

Vsi, ki smo se potopili v igro **LORD OF THE RINGS ONLINE (LOTRO)**, dobro vemo, kako osupljiva je bila ta izkušnja.

Magičnost igre izhaja tudi iz dejstva, da smo se potepali po fantazijskem svetu, kjer so svoj pečat pustili naši najljubši knjižni in filmski junaki. Vendar se nam zdaj obeta nekaj resnično neverjetnega. To niso naše besede, ampak besede Amazona, ki je napovedal lastno MMO igro v svetu Gospodarja prstanov. V isti sapi trdijo, da bo povsem presegla naša pričakovanja. Čeprav ima LOTRO svoje prikupne igralske elemente, želi Amazon s svojo stvaritvijo narediti nekaj drugačnega in postaviti nove standarde v svetu MMO iger.

»Če pogledamo samo tehnologijo, kje smo zdaj in kje bomo čez nekaj let, je razlika, kot bi primerjali dan in noč,« je glede primerjave med dvema različnima MMO igrama v svetu Gospodarja prstanov dejal Cristoph Hartmann, podpredsednik studia Amazon Games. »Malo pretiravam, če rečem, da je primerjava podobna tisti med črno-belimi in barvnimi filmi, a to je pristop, ki ga želim ubrati. To je preprosto popolnoma drugačen svet.«

Hartmann je dejal, da je Amazonov cilj ustvariti LOTR MMO, ki bo temeljil na Tolkienovi trilogiji Hobit in Gospodar prstanov in ki ne bo poveza-

na z Amazonovo oddajo Gospodar prstanov: Prstani moči. Amazon želi ustvariti »največji MMO« na trgu. Doseganje tega cilja bo pomenilo ustvarjanje igre, ki bo namenjena vsem in ne samo oboževalcem MMO.

Tudi obstoječe igričarje želijo prepričati, da bi zamenjali svoj dom v The Lord of the Rings Online za nov dom v Amazonovi igri LOTR. Hartmann je dejal, da zelo spoštuje razvijalca Standing Stone Games (ki je leta 2016 prevzel razvoj od prvotnega ustvarjalca Turbine), ker je po vseh teh letih ohranil prižgane luči igre LOTRO, in da lahko tako Amazonova MMO kot LOTRO obstajata v sožitju.

Vendar pa je Hartmann dejal, da je »najverjetnejši scenarij«, da bodo ljudje pustili LOTRO za seboj, ko bo Amazon lansiral svojo igro.

»To ni slaba igra, vendar se industrija na neki točki premakne naprej in od njihove izdaje do naše je preteklo veliko časa,« je dejal Hartmann.

Če se vam zdi novica, da Amazon dela na MMO-ju, ki se odvija v Srednjem svetu, znana, je to zato, ker je prva najava nove igre stara že dobra

štiri leta. Amazon je prvotno napovedal LOTR MMO leta 2019 in si prizadeval sodelovati s kitajskim podjetjem Leyou. Projekt je propadel leta 2021, ker je Tencent kupil Leyou. Avtorske pravice so se pozneje vrnila podjetju Middle-Earth Enterprises, ki ga je lani kupila skupina Embracer. Amazon je nato začel pogovore o projektu z Embracerjem, ki je kljub temu, da ima skoraj 100 internih studiev za igre, raje stopil v kontakt z Amazon Games zaradi izkušenj z žanrom MMO. Studio je pred tem izdal MMO igro New World (2021), ki pa ni ravno najboljši primer sijočega uspeha. Kot kaže pa totalen kolaps omenjene igre ni škodoval Amazonovemu ugledu.

Amazonov novi MMO pa prav kmalu še ne bo na voljo. Igra je trenutno v zgodnji fazi razvoja, ekipa pa šele izdeluje prve prototipe modelov in tekstur. Hartmann je dejal, da želi, da bi igralci novo igro LOTR igrali več kot desetletje, zato bo izšla šele, ko bo zares pripravljena. To je bila tudi glavna kritika Amazonove igre New World, ki je bila prvi dan polna hroščev in napak, ki so zelo hitro zdesetkali virtualno populacijo.

»Ne bomo lansirali nečesa, kar še ni pripravljeno,« je dejal Hartmann. »Očitno bi si vsi zaradi osebnih interesov želeli, da bi igra izšla čim prej, vendar jo bomo izdali šele, ko bo zares pripravljena.«

Medtem pa brezplačni LOTRO še vedno prejema nove vsebine. Njegova najnovejša razširitev, Before the Shadow, je bila izdana lani in je predstavila novo zgodbo, ki se odvija pred dogodki The Fellowship of the Ring.

					AVTOR: BOTY	KRILU PO- DOBNO OB- LAČILO NA MALAJSKEM POLOTOKU	ENCIM V ČREVESNI SLUZNICI	GLAVNO MESTO LATVIJE	NAŠ SOCIOLOG (LUDVIK)	GL. MESTO GRŠKEGA OTOKA KRETA	TARZANOVA OPIKA
					SLOVENSKI KANJAVTOR (ZAN)						
					MADAGA- SKARSKI DENAR						
					POMLA- DANSKA TRAVNIŠKA SOLATA		1				
					SRBSKO NARODNO OBUVALO						
					NAJSTAR KAM. DOBA						
1	2	3	4	5							
:Družinski ZABAVNIK	KIPAR	GUMICA ZA BRISANJE POTEZ S SVINČNI- KOM	NARAMKA	BISTVO V FILOZOFIJI NOŽICA VEZJA				IVAN LENDL JAVANSKO ORNAMENTI- RAN TKANIN			5
PREPOGI- BANJE							4		INGEMAR STENMARK TSKARSKO SITO		
KOŠČEK LAVE KAMNINE V VELIKOSTI OREHA		3				SODNI TERMIN FILIPINSKA OTOSKA SKUPINA					
GRŠKI LEPOTEC						REKA MED FINSKO IN NORVEŠKO KRALJ PILOSA					
LEVI PRITOK MINA V SPANIJI				GL. MESTO TUNIZIJE PREBI- VALES NEBES					ORIEN- TACIJSKA TOČKA	ROALD AMUNDSEN	
MOMENT, HIP					POPRAVLJA- LEC TEKSTA PRED OBJAVO OTKA						
RUMENICA, ZLATENICA								DOBA RAZTELE- ŠEVALEC			
OSREDNJE SVETIŠČE V MEKI						DATELJ- NOVO ŽGANJE NASILJE				KITARIST SKUPINE ROLLING STONES RICHARDS	
:Družinski ZABAVNIK	ALPSKA DOLINA POD TRIGLAVOM	INDIJSKA FILMSKA REŽISERKA (MIRA)	BRIT. PEVEC JOHN MESTO V OSREDNJI SICILIJI						EMA KLINEC POJAV NA VODNI GLADINI		
VASICA POD PLANINO RAZOR NA TOLMIN- SKEM											
LASTNIK RANČA								UMRLI FR. FILMSKI KOMIK (JACQUES) TITAN			
EKSPLO- ZIVNO TELO	2				UŠESNI KAMENČEK						
OTOČJE OB ZAHODNI OBALI IRSKE					GLAVNO MESTO ITALIJE				ROMAN HORVAT		

NESTOR: piloški kralj, ARIARI: madagaskarski denar, SIL: španska reka, ČARNI: naš sociolog, EPOLETA: naramka

Križanke
in uganke
za vse
okuse

Informacije
in naročila

Bogat denarni
nagradni sklad:

2.200 €

Prva nagrada:

1.000 €

NAGRADE in NAGRAJENCI

Med reševalce, ki bodo do petka, **9. 6. 2023** poslali pravilno rešitev, bomo z žrebom razdelili privlačne nagrade:

3x majica Računalniške novice

V žrebu sodelujete tako, da pošljete rešitev križanke (oštevilčeni kvadrati) s svojimi podatki (ime in priimek, naslov, pošta številka in pošta) na elektronski naslov narocnine@stromboli.si

Matija Gašperšič, Podnart: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Blaž Videčnik, Zreče: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Miloš Djikanović, Koper: USB ključ Apacer AH350 128 GB 3.1

Nagrade podarja podjetje Stromboli, d.o.o.

Rešitev križanke 8/XXVIII: POLJE

LINUX BEYBA™

KOLEDAR

DOGODEK	TERMIN	PRIJAVE
KONFERENCA MAKEIT SIOUG 2023 ZAVOD SIOUG	1. - 2. 6. 2023	www.sioug.si
KONFERENCA RISK 2023 REAL SECURITY D.O.O.	6. - 7. 6. 2023	www.real-sec.com
9. SLOVENSKA FOTOVOLTAIČNA KONFERENCA UL – FE	7. 6. 2023	www.slo-pv.si
INDUSTRIJSKI FORUM IRT2023 INDUSTRIJSKI FORUM IRT	12. - 13. 6. 2023	forum-irt.si
SLOVENSKI OGLAŠEVALSKI FESTIVAL (SOF) SOZ	14. - 16. 6. 2023	www.sof.si
NT KONFERENCA 2023 MPG PLUS	25. - 27. 9. 2023	www.ntk.si

KOLOFON

Izdajatelj:

Stromboli, marketing, d. o. o.
Cesta komandanta Staneta 4A
1215 Medvode

Glavni in odgovorni urednik:

Boštjan Štrukelj
tel.: 01 / 620 88 01

Vsebinski urednik:

Niko Bajec
tel.: 01 / 620 88 05
niko.bajec@stromboli.si

Naročnine:

tel.: 01 / 620 88 00
narocnine@stromboli.si

Oglasno trženje:

Matej Komprej
tel.: 01 / 620 88 06
gsm: 070 / 606 152
matej.komprej@stromboli.si

Boštjan Štrukelj

tel.: 01 / 620 88 01,
gsm: 041 / 663 301
boštjan.strukelj@stromboli.si

Sodelavci in novinarji:

Maja Lavrač, Matej Saksida, Peter Čebren
Blaž Ulaga, Jana Breznik, Jan Sladič in
Matej Komprej

Fotografije:

Arhiv Računalniške novice

Tisk:

Tiskano v Sloveniji

Distribucija:

EKDIS d. o. o., Stromboli, marketing, d. o. o.

Oblikovanje in DTP:

Tanja Kaštrun s.p.
dtp@stromboli.si

<http://www.racunalniske-novice.com>

Računalniške novice (Online)
ISSN 1581-047X

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost
spada revija med proizvode, za katere se obračunava
DDV po stopnji 5 %.
ISSN 1408-4872

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Pisem bralcev in oglasov ne lektoriramo.

Vse gradivo v reviji Računalniške novice je last izdajatelja. Kopiranje ali razmnoževanje je možno le s privoljenjem izdajatelja. Poštšina za naročnike plačana pri pošti 1102 Ljubljana. Revija Računalniške novice je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 661. Predstavitev, ki jih objavljamo v reviji in so označene z rubriko Predstavitev in na koncu članka s (P.R.) – Payable Release (plačani članek) – pripravljamo v sodelovanju s podjetji.

Sporočila za javnost sprejemamo na Rn@stromboli.si

Izid revije je finančno podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Ko sedenje postane užitek

HARMONIJA UDOBJA IN ERGONOMIJE

Pisarniški stol Ergos in ergonomski pripomoček Ergonomko sta popoln ergonomski dvojec.

Izdelano v Sloveniji.
Razvoj in oblikovanje izdelkov v sodelovanju s
Fakulteto za strojništvo v Mariboru, Laboratorijem
za inženirsko oblikovanje izdelkov.

Ergonomske rešitve d.o.o.
Radvanjska cesta 76
2000 Maribor
+386 (0)2 320 30 77
www.ergos.si

MOREL

LUNETIER FRANÇAIS DEPUIS 1880

LOOKING FORWARD SINCE 1880

www.morel-france.com

142 LET FRANCOSKE TRADICIJE

Patentirana tehnologija in vrhunska izdelava. Nova kolekcija že v boljše založenih optikah po vsej Sloveniji.

distribucija **FAETON**

www.morel-slovenija.si